

Arkkisto

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon kolmannet teologiset neuvottelut

23. - 28.5.1974

Järvenpää, Suomen Kirkon Seurakuntaopisto

Kristillisten kirkkojen työ rauhan hyväksi nykyaikana

Jo muinaisajan ihmiset saivat kuulla profetian sanat kansojen periaatteellisesti uudesta olotilasta, maailmasta, jossa ei ole sotia eikä verenvuodatusta (Jes. 2). Profeetta ennusti, että koittaa aika, jolloin "kansa ei nosta miekkaa kansaa vastaan, eivätkä he enää opettele sotimaan" (Jes. 2:4). Kuinka paljon optimismia, toivoa ja iloa sisältyykään näihin sanoihin! Ne tuovat lohdutusta ja rauhaa ihmiskunnalle, joka on väsynyt erimielisyyksiin ja janoaa rauhaa! Näiden sanojen merkitys on vieläkin suurempi, jos muistamme, että ne lausuttiin jo muinaisena aikana, joka oli väkivallan ja julmuuden runtelema. "Tehkää hänelle se, mitä hän aikoi tehdä veljelleen ..., henki hengestä, silmä silmästä ..., käsi kädestä ... - olivat keinoja, joilla sen ajan virallinen siviililaki neuvoi vastustamaan paha (5Moos. 10: 12 - 21) ja se, joka ei kostanut veljensä verta, joutui pilkan kohteeksi ja häntä vieläpä halveksittiin, koska hän oli rikkonut vuosisataisia traditioita ja tapoja. Nämä sanat ovat samalla jumalallisia ja siksi myös profeettallisia.

Mutta missä on tämän profetian täyttymys? Vuosituhannet ovat kuluneet siitä hetkestä, jolloin maailma sai kuulla nämä sanat, mutta yhtäkaikki pahuuden ja tuhon voimat vaikuttavat maailmassa. Meidän päiviimme saakka ristiriidat, viha ja sota-toimet kansojen välillä rikkovat kauneutta ja sopusointua planeetallamme, jonka eri osissa on vieläkin "sukua, jonka hampaat ovat miekkoja ja leukaluut veitsiä" (Sananl. 30:14). Sitä paitsi "hampaisiin asti aseistettujen soturien?" varustusta ei voi mitenkään verrata muinaisten aikojen sotajoukkojen ja armeijoiden taistelukykyyn. 20. vuosisadalle saakka kaikki sodat

olivat paikallisia. Meidän vuosisatamme alkoi ahdistaa ihmiskuntaa maailmansodilla. Nyt voimme jo puhua sodasta, jonka nimi on totaalinen kuolema. (täydellinen tuho)

Yksityiset kristityt pitävät näitä historian surkeita tosiasioita väistämättömänä ilmiönä ihmiskunnan elämässä. Heidän mielestään asia on näin, koska ihminen on tehnyt syntiä ja rikkonut harmonian luomakunnassa, ja sen seurauksena ristiriidoista, vihollisuudesta ja sodista on tullut aivan kuin langenneen maailman toinen luonto. Mutta "miten sellainen ihminen voi pitää itseään kristittynä, joka ei voi sanoa muuta kuin, että synti on rikkonut rauhan, ja siksi tulee olemaan sotia maailman loppuun asti, ja näin ollen rauhaan uskovia ihmisiä täytyy pitää haaveilijoina. Miten voimme lukeutua kristityiksi elleimme tutki profeetta Jesajan esittämän rauhan aatteen merkitystä, rauhan, jota meillä tavallisesti julistetaan joulun aikoihin" ¹⁾. Esitän edesmenneen saksalaisen evankeelisen teologian professorin tri Hans Ivandin ajatuksen: "On selvää, että kristinuskoa väärinkäytetään politiikassa ja politiikan vuoksi, sekoitetaan molemmat regimentit", kuten uskonpuhdistajat niitä nimittävät. Lisäksi on älyllistä spekulointia, joka tekee evankeliumista ohjelman, mutta uskon vapaan omaksumisen laiksi ... (Mutta) ei voi sanoa, että meillä on oikeus ja vapaus aivankuin keplotella irti Jumalan sanasta ja vaientaa se silloin, kun se joutuu vastatusten meidän poliittisen maailmamme kanssa ... Jos me suljemme sen pois vaikka vain yhdeltä alueelta, niin se lakkaa vaikuttamasta kaikilla muillakin ²⁾.

Ihmiskunnan historian surulliset tosiasiat eivät saa saat-
taa kristittyjä pessimismin valtaan, sillä juuri nämä rikkeet ehesääs yleisinhimillisessä perheessä vaativat toimintaa kristittyjen taholta. Ne vetoavat (ven. "huutavat") kristityn omaantuntoon, ne muistuttavat hänelle vastuusta, rauhasta, kosmisesta järjestyksestä, maailmankaikkeudesta. Ihminen ei

1) Moskovan patriarkaatin aikakauslehti 1968, N:o 3, s.31

2) idem

ole tullut maailmaan hajoittamaan vaan rakentamaan. "Kaikkeus ei pelasta ihmistä, vaan ihmisen välityksellä pelastuu kaikkeus, sillä ihminen on koko kosmoksen hypotaasi ja kosmos on osa hänen luonnostaan. Myös maa saa omakohtaisen hypotaasisen merkityksensä ihmisessä ... Maailmaa seuraa ihmistä, koska se on aivan kuin ihmisen luonto. Sitä voisi nimittää "antroposfeeraksi". Myös tämä antropokosminen ykseys toteutuu silloin, kun ihmisen kuva yhtyy perikuvaansa, Jumalaan. Siten me olemme vastuussa maailmasta. Me olemme se sana, se logos, jonka avulla se ilmaisee itseään; vain me vastaamme siitä, herjaako se vai rukoilee"¹⁾.

Jos ihmisen vastuu kaikkeudesta on tällainen niin millaisen rangaistuksen se ansaitseekaan, joka aiheuttaa jakaantumista ja rikkoontumista suuressa yleisinhimillisessä perheessä. Mutta yhtä suuri syyllinen on se, joka passiivisena syrjästäkatsojana seuraa tuhoisia eripuraisuuksia ja sotarikoksia. Kristittyjen päälle sälytetään moninkertainen vastuu maailmasta ja "siitä mitä maassa on". Kristityiltä kysytään ensi sijaisesti sitä, ovatko he tuoneet lähemmäksi Vanhan Testamentin profetian rauhasta, vai ovatko he loitontaneet sen.

Meidän päiviemme kristityt voivat tyydytyksellä todeta, että valtaosa Kristuksen seuraajista toimii innokkaasti ja menestyksellisesti rauhan rakentamiseksi ja lujittamiseksi, sotien, väkivallan ja vihamielisyyden poistamiseksi. Mutta tämä menestys on pitkä työn tulos. Kristillinen rauhanliike on vähitellen laajentunut ja kehittynyt. Sen tiellä on ollut sekä nousuja että laskuja. Se ei aina ole ollut tarpeeksi tehokas. Vaikka "kristittyjen rauhanliikkeessä kristityt s.o. teologit keskusteleivat saman evankeliumin pohjalta niin tässä keskustelussa tulevat ilmi sekä ne erilaiset traditiot että yhteiskunnalliset rakenteet, joita he edustavat.

1) Vl.Losskij. Dogmaattinen jumaluusoppi "Teologisia tutkimuksia", Moskovan patriarkaatin julkaisu. Moskova 1972, ss. 155-156

Täydellisinkin jumaluusoppi, myös sovitusoppi sisältää sekä aineksia evankeelisesta totuudesta että inhimillisen ajattelun tuloksia, jotka on johdettu suuremman tai pienemmän kirkon ja seurakunnan elämän tuntemuksen pohjalta.¹⁾

Kaiken tämän vuoksi meidän on syytä tarkastella tämän liikkeen historiaa ja vaikka vain pääpiirtein seurata, miten tämä suuri puu on kasvanut. Samalla kunnioitamme niiden muistoa, jotka uhrautuvalla rakkaudentyöllään ovat edistäneet rauhanajan lähenemistä ihmiskunnan historiassa.

Ensin tekee mieli luoda silmäys Venäjän kirkon vuosisataisen historian syvyyksiin.

Jo Kristinuskon aamunkoiton ajat Muinais-Venäjällä ovat erinomaisena esimerkkinä kaiken hyvän ja keskinäisen sovun edistämisestä kirkon piirissä. Jo meidän esi-isiemme joukossa oli Jumalan miehiä, jotka rakensivat vanhurskasta maailmaa. Heidän sydämensä olivat luotettavia ja avoimia myös niille, jotka eivät uskoneet Kristukseen. Tarkoitan tässä kirkkomme pyhimyksiä Sergej ja Herman Valamolaisia. Käsikirjoituksista käy selville, että nämä pyhimykset usein piilottivat luostarin seinien sisällä eri maista tulevia vainottuja pakolaisia täten hilliten kostonhimoa ja vihaa. He ottivat mielellään vastaan pakolaisia²⁾. Roomassa asti tunnettiin Valamon luostarin asukkaiden rauhanrakkaus ja hyvyys³⁾. On mainittava, että luostarien veljeskunta on jatkuvasti pitänyt yllä näitä hyviä perinteitä. Eräs tämän luostarin munkeista todistaa, että luostarin ruokasalissa joskus vaikeina aikoina tapasi luterilaisia Ruotsista ja Suomesta.⁴⁾ Valamon luostarin käsikirjoituskokoelman tutkijat toivovat, että "tämän luostarin historian yksityiskohdat tulevat tarkemmin selvitetyiksi venäläisten, suomalaisten ja ruotsalaisten arkistojen materiaalien avulla"⁵⁾.

1) Moskovan patriarkaatin aikakausjulkaisu 1970:2, s.56

2) Kuvaus Valamon luostarista ja sen kilvoittelijoista, s.1.& a, s. 5

3) ibid, s.162

4) ibid, ss. 5-6

5) ibid

Toinen kuvaava esimerkki on maailmankuulun pyhimyksen Pyhän kolminaisuuden luostarin perustajan Sergej Radonezin elämä. Tämä elämä merkitsee kokonaista aikakautta kirkkomme ja koko valtakuntamme historiassa. Ja samalla hänen "urotekonsa on yleisinheimillinen ... ¹⁾, sillä sen avulla tämä Pyhä koko monivaiheisen elämänsä ajan palveli vääjäämättä synnin hajaannuttaman ihmiskunnan sovittamisen ja yhdistämisen asiaa.

Pyhittäjä Sergej suoritti tekonsa metsän korvessa. Ensinäkemältä saatta näyttää omituiselta, miten erossa ihmisestä voi palvella ihmistä. Tämä kuitenkin selittyy, kun tutustumme suuren Pyhimyksen elämään. Koko pyhittäjä Sergejn elämä oli omistettu luostarin veljeskunnan palvelemiseen, kaupunkien ja ruhtinaskuntien välisten vihamielisyyksien sovittamiseen, sekä pyrkimykselle Venäjän kansan yhtenäistämiseen.

Pyhä igumeni oli äärimmäisen vaatimaton. Koko elämänsä ajan hän piti itseään luostarin halvimpana palvelijana. Hän sanoi luostarin veljille: "Haluan mieluummin oppia kuin opettaa, mieluummin totella kuin käskää". ²⁾ "Vaatimattomuus ja nöyryys saivat hänet joskus vieläpä jättämään rakkaan kammionsa ja postumaan lähiympäristöön rauhan säilyttämiseksi luostarissa. Mutta viisas Kilvoittelija ei voittanut vihaa ja eripuraisuuksia, eikä saavuttanut toivottua rauhaa vain nöyryydellä ja vaatimattomuudella. Hän ymmärsi hyvin, että rauhan rikkojia ja eripuraisuuksien kylväjiä vastaan oli joskus ryhdyttävä päättävään toimenpiteisiin ja tässä asiassa hän myös toimi päättävästi. Joskus oli jopa turvauduttava rangaistukseen. Pyhittäjä Sergejn elämäkerrassa kerrotaan, miten hänen oli kerran lähdettävä Nizni Novgorodiin taltuttaakseen tottelemattoman ruhtinas Borisin. Varoitukset eivät auttaneet. Piti olla ankarampi ja pyhittäjä Sergej sulki kaupungin pyhäköt. Ruhtinas Borisin oli taivuttava.

Troitskin apotin sydäntä lähellä olivat myös yhteiskunnalliset ja valtiolliset asiat. Kaikin käytettävissään olevin keinoin hän pyrki edistämään Venäjän valtakunnan yhtenäisty-

1) B Zajtsev, Valitut teokset, s. 9, New York 1973

2) ibid, s. 25

mistä. Kun heräsi kysymys mongolivallan lopullisesta kukistamisesta pyhittäjä Sergej antoi siunauksensa ruhtinas Dimitrille hänen lähtiessään taisteluun vihollista vastaan. Hän ymmärsi, että rauha ei koskaan tule itsestään, sen puolesta on taisteltava, se on voitettava. Rauhan rikkojat, jotka miekkaan tarttuvat "miekkaan kaatuvat" (Matt. 26:52).

Venäjän ortodoksinen kirkko säilyttää kunnioittaen muistissaan suuren joukon muitakin tämänkaltaisia esimerkkejä eikä unohda Jumalan miehiä, jotka muinaisista ajoista saakka ovat alinomaa ja uhrautuvasti palvelleet hyvää, totuutta, rauhaa ja rakennustyötä (luomistyötä). Myös muut kristilliset kirkot tuntevat ja muistavat tällaisia Jumalan miehiä. He olivat todellisia rauhantekijöitä. Heidän uskollisuutensa inhimilliselle kutsumukselle, itsensäuhraaminen yhteisen asian hyväksi, sekä ihmisen ja maailman sovitus- ja uudistuspyrkimyksensä pitäisi aina olla mietiskelyjemme ja tutkimuksemme kohteena. Kristittyjen tulee jatkuvasti tutkia heitä "opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi" (2Tim. 3:16).

Kristillisten kirkkojen rauhanliike voimistui Toisen maailmansodan jälkeen. Se oli aikaa, jolloin ihmiskunta, joka juuri oli kestänyt fasismin kauhut ja julmuudet, joutui uuteen koetusten ahjoon - sen ylle kerääntyivät "kylmän sodan" synkät pilvet. Samanaikaisesti alkoi kuumeisesti kasvaa sota-potenssi; ilmaantui ase, joka saattoi muuttaa maamme kuolleeksi planeetaksi. Tämän uuden vaaran edessä ihmiskunta alkoi yhä useammin ja määrätietoisemmin julistaa rauhaa.

Vuonna 1948 -07 -17 paikallisten ortodoksisten kirkkojen ja Armenian kirkon päämiesten ja edustajien neuvottelujen osanottajat ilmaisivat "vetoomuksessaan koko maailman kristityille" yksimielisesti vaatimuksensa lopettaa "uuden sota-tulipalon lietsomisen maan päällä, jota vielä ei ole ehditty puhdistaa verestä, kyyneleistä, kärsimyksistä ja haudoista" ¹⁾.

1) Autokefalisten ortodoksisten kirkkojen johtajien ja edustajien välillä käytyjen keskustelujen tuloksia. Venäjän ortodoksisen kirkon autokefaliseksi tulemisen 500-vuotisjuhlallisuuksien yhteydessä, Moskova 1949, s. 452

Asiakirjassa sanotaan "täynnä palavaa halua olla Kristuksen todellisen hengen ilmaisijoita." Autokefalisten ortodoksisten kirkkojen johtajat ja edustajat pitävät pyhänä velvollisuutenaan osoittaa vakava vetoamus maailman kaikille kristityille, kaikille ihmisille, jotka janoavat totuutta ja rauhaa, kutsuakseen heitä veljesrakkauteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja totuuteen ... Me ojennamme kätemme kaikille, jotka haluavat että toinen ihminen olisi toiselle ihmiselle veli eikä peto ja me ehdotamme, että veljellisesti yhdistäen voimamme pyrkisimme lannistamaan uuden katastrofin lietsojat, sen pimeydenvoimanpalvelijat, jolle kristillisen rauhan ja veljesrakkauden perusteet ovat menettäneet kaiken merkityksensä¹⁾.

Vuonna 1949 syntyi yleismaailmallinen rauhanpuolustajien liike. Venäjän ortodoksinen kirkko oli yksi sen perustajista. Ihmisiä, jotka kuuluivat erikansallisuuksiin, joilla oli erilainen yhteiskunnallinen asema, erilaisia ammatteja, joilla oli erilaisia poliittisia vakaumuksia, jotka tunnustivat erilaisia uskontoja, protestoivat päättäväisesti kuolemaan johtavia sotasuunnitelmia vastaan.

Muutamit kristilliset kirkot osallistuivat tähän liikkeeseen hyvin aktiivisesti. Uskontunnustukselliset eroavaisuudet ja jakaantumiset kirkkojen välillä, erot poliittisessa ja sosiaalisessa näkemyksessä estivät pitkän aikaa kristityitä yhteisistä ponnistuksista rauhan asian hyväksi. Yhtä paljon vaikeuksia syntyi myöskin, kun yritettiin teologisesti perustella ja ymmärtää monia yhteistyön ja rauhan kysymyksiä. Siitä huolimatta, että valtaosa kristittyjä ryhtyi rehellisesti, innokkaasti ja vakavasti uuteen jaloon toimintaan ja ymmärsi varsin hyvin, että kristillinen oppi kieltää ratkaisemasta erimielisyyksiä sodilla, että tappaa ihminen, jonka arvo on mittaamattoman suuri, on mitä raskain rikos, että itse luonto "huutaa" (1.Moos. 4:11) Jumalan puoleen vaatien kostamaan tämän tapon, että väkivalta loukkaa törkeästi ihmisen arvoa, kutsumusta ja kuvaa, että Jumala ei ole vihan ja eripuraisuuden Jumala vaan rauhan, yksimielisyyden, harmonian ja kauneuden Jumala ja että loppujen

1) Autokefalisten ortodoksisten kirkkojen johtajien ja edustajien välillä käytyjen keskustelujen tuloksia. Venäjän ortodoksisen kirkon autokefaliseksi tulemisen 500-vuotisjuhlallisuuksien yhteydessä, Moskova 1949, s. 452

lopuksi kansat, kansakunnat ja rodut muodostavat yhtenäisen veljespiirin, yhtenäisen Jumalan perheen.

Monet näistä ongelmista on kuitenkin erilaisten kokousten ja teologisten neuvottelujen aikana saatu vähitellen ratkaisuksi. Kristilliset kirkot, ryhmät ja yksityiset kristityt ovat kerääneet kokemusta rauhan palveluksesta ja heidän vastuuntuntonsa kansainvälisten ongelmien rauhanomaisesta ratkaisusta on kasvanut. Nykyisin kristityt ovat yhä aktiivisemmin ruvenneet osallistumaan rauhanliikkeen toimintaan. Tällä toiminnalla on erilaisia muotoja ja ilmentymiä. Niinpä on jo vaikea löytää kristittyjä, joka vain passiivisena tarkkailija seuraisi tapahtumien kulkua maailmassa. Kristuksen seuraajat alkavat yhä enemmän tajuta, että rauha ei merkitse vain sitä, ettei ole sotaa. Niin kauan kuin maan päällä vielä on vääryyden tekijöitä ja pahansuopia, joiden kädet ovat "verta täynnä" (Jes. 1:15), ja jos vielä tähän saakka taotaan kuumeisesti aseita niin, että planeettamme jo "näantyy" niiden painosta, jos tämän päivän ihminen vielä näkee vaivaa hajoittakseen eikä rakentaakseen niin ei luonnollisesti voi olla puhettakaan kansojen hyvinvoinnista ja turvallisuudesta, voimien tasapaino ei myöskään ole pysyvän rauhan tae. Tämä ennen kaikkea sen vuoksi, että tässä tapauksessa sotapotentssi ei pysy muuttumattomana, koska vihamieliset osapuolet pakottavat toinen toisensa lisäämään asekuormaansa yrittäessään turvata oman asemansa. Sodanomainen tila käy yhä uhkaavammaksi, pelottavammaksi ja katastrofaalisemmaksi, mutta usein ei rajoituta vain "kylmään" sodanomaiseen vastakkain asetteluun. "Miekanterä" on petollinen rauhan vartija. Meidän aikamme ihmiset ovat valitettavasti usein olleet vihollisosapuolten kiivaiden yhteenottojen todistajina. Tällaisina hetkinä maailma on ollut ydinasekatastrofin partaallatotaalisen tuhon partaalla ... ja sen vuoksi kristittyjen moninkertainen moraalinen vastuu maailman rauhasta on seanut heidät päättävästi vastustamaan aseistuksen lisäämistä ja ydinasevaraston keräämistä. "Me, joita yhdistää palvelu, johon meitä

1) Autokefalisten ortodoksisten kirkkojen johtajien ja edustajien välillä käytyjen keskustelujen tuloksia. Venäjän ortodoksisen kirkon autokefaliseksi tuleminen 500-vuotisjuhlallisuuksien yhteydessä, Moskova 1949, s. 452

velvoittaa uskomme Jeesuksen Kristuksen evankeliumiin, - sano-
taan kristittyjen teologiien vetoomuksessa Prahan kokouksessa
v. 1960, - pyydämme ja varoitamme hengen yhteydessä ja rauhan-
liitossa: koko ihmiskunnan on liityttävä yhteen esittämään ak-
tiivinen vastalause kaikkia massatuhovälineitä vastaan, jotka
loukkaavat Jumalan armoa ja ovat petosta ihmistä ja koko luo-
makuntaa kohtaan. Yhdenkään kristityn ei pidä osallistua ato-
misotaan tai siihen valmistautumiseen" ¹⁾.

Rauhantekijöinä kristityt tajuavat selvästi, että sovitus
ja rauhan rakentaminen ei salli minkäänlaista kompromissisuh-
tautumista väärydentekijöihin. Kristillinen moraalilaki vaa-
tii taistelua pahuutta vastaan sekä sisäisesti että itsensä
ulkopuolella. Niinpä rauhantekijät hillitessään oman syntisen
luontonsa ja saavuttaessaan sisäisen rauhan samalla alituisesti
kohottavat meidän rauhattomassa maailmassa varoittavan äänen-
sä sodan ja väkivallan puolustajien hillitsemiseksi.

Toteuttaakseen menestyksellisesti rauhan palvelua kirkot
ja kristillisen yhteisön edustajat ovat yhteistyössä sekä uskon-
nollisissa että maallisissa järjestöissä ja yhdistyksissä. Täl-
lainen yhteistyö on jo monien vuosien aikana tuottanut rauhan-
hedelmiä.

Tässä haluaa ennen kaikkea sanoa muutaman sanan Kristil-
lisestä rauhan Konferenssista, se pantiin alulle useiden huo-
mattavien kristittyjen rauhantekijöiden aloitteesta 50-luvun
lopussa ja 60-luvun alussa. Tällä hetkellä sen historiassa on
neljä yleiskristillistä kongressia, joiden väliset ajanjak-
sot ovat olleet tietynlaisia etappeja kristittyjen keskinäisen
yhteisymmärryksen kasvussa, heidän aktiivisen rauhantyönsä li-
sääntymisessä ja oikeudenmukaisen ja pysyvän rauhan puolesta
taistelevien kristittyjen yhteenkuuluvaisuuden lujittumisessa.

1) Moskovan patriarkaatin aikakauslehti 1972, N:o 2, s. 33

Me voimme tyydytyksellä todeta, että konferenssin toiminta on kaikki nämä vuodet ollut määrätietoista ja tehokasta. On saatu paljon tehdyksi rauhan palvelun vaikeiden ongelmien ratkaisemiseksi. Voi varmuudella sanoa, ettei ole ainoatakaan rauhaa koskevaa ongelmaa, jota ei olisi käsitelty kristillisen rauhan konferenssin piirissä ja jonka myönteiseksi ratkaisemiseksi ei konferenssi olisi vedonnut maailman kansalaispiireihin.

On merkille pantavaa, että nykyhetken kansainvälisen tilanteen kehittyminen osoittaa miten selvännäköisen oikeutettu oli CPC:n asennoituminen useihin maailman jännitys- ja kriisipesiin esim. "kylmänsodan" ongelmiin, Lähi-Idän tilanteeseen, Indo-Kiinaan ja muihin. Viime aikoina CPC on menestyksellisesti jatkanut sovittelupalveluaan, jonka muodot ja sisältö vastaavat sekä uskonnollisen että myös nykyisen poliittisen ja yhteiskunnallisen elämän konkreettisia vaatimuksia.

Ollen yhteistyössä CPC:n kanssa kristilliset kirkot ja edistykselliset kirkolliset piirit pitävät tällä hetkellä eräänä perustehtävänä "kylmän sodan" jäännösten likvidoimisen. Me kaikki olemme sen todistajia, miten paljon vahinkoa tämä anarkromismi on aiheuttanut ihmiskunnalle. Likaisena virtana levisi kautta maailman puolueellinen vääristetty informaatio, ihmiset eivät ymmärtäneet toinen toisiaan, vallitsi epäluottamuksen henki ja turvallisuus nähtiin "pelon" tasapainossa. Mutta nyt me voimme lopulta helpotuksella ja ilolla puhua kansainvälisen ilmapiirin lämpenemisestä. Tähänkin on kristillisillä kirkkoilla suuri osuus. Muistamme, miten päättävästi ja sitkeästi he taistelivat sodan lopettamiseksi Vietnamsissa sekä sotatoimia vastaan Kambodzassa ja Laosissa. He pyrkivät arabien ja Israelin välisen konfliktin rauhanomaiseen ratkaisuun. He pyrkivät myös rauhanomaisesti ratkaisemaan Intian, Pakistanin ja Bangladèšin välit. Muistamme sen yleismaailmallisen tuen, jota he ovat antaneet viime vuosien rauhan pyrkimyksille. Heti kun oli syntynyt ajatus pitää Euroopan valtioiden välinen neuvottelu turvallisuuden ja yhteistyön kysymyksistä monet kirkot, seurakunnat, kirkolliset järjestöt ja yksityiset kristityt alkoivat työskennellä sen menestykselliseksi toteuttamiseksi. Tässä ei voi olla mainitsematta erästä äsken tapahtunutta todella historiallista tapahtumaa meidän päivinämme, nimittäin rauhaa rakastavien voi-

mien maailman kongressia Moskovassa. Kristittyjen rauhantekijöiden osuus tässä työssä maan kansojen keskuudessa alkoi jo paljon ennen kongressin avajaisia. Neuvoa-antavissa kokouksissa, sympooseissa ja muissa istunnoissa, joita järjestettiin hyvän tahdon ihmisten kansainvälisen foorumin valmistamiseksi olivat yhteistyössä monien kirkkojen, kirkollisten organisaatioitten ja uskonnollisten yhtymien kristityt. Seuraavat kristilliset piirit olivat edustettuina Moskovian kongressissa: Kirkkojen Maailmanneuvosto, Kristillinen CPC konferenssi, Pax Cristi Internationalis, Euroopan Kirkkojen konferenssi, Luterilainen Maailmanliitto, Euroopan Katolisten Kristittyjen Berliinin konferenssi, Kirkkojen yleis-Afrikkalainen konferenssi ja Baptistien Maailmanneuvosto. Tämän lisäksi monet kristilliset kirkot lähettivät kongressiin yksityisiä edustajia. Tällaista hyvän tahdon ihmisten voimien yhteenliittymää meidän planeetallamme ei ole vielä nähty. Tällä kansainvälisellä foorumilla yhdistyivät kaikki maailman edistykselliset voimat: Kirkolliset, maalliset, uskonnolliset ja ei-uskonnolliset. Yhtenä kongressipäivänä yli 300 maailman eri uskontoja tunnustavaa osanottajaa kokoontui Zagorskiin Pyhän Kolminaisuuden Sergievan lavraan, jossa he yhteisessä keskustelussa ja lopputiivistelmässä todistivat yksimielisyytensä pysyvän rauhan säilyttämisen asiassa sekä ihmiskunnan palvelemisen asiassa.

Zagorskin julkilausumissa sanotaan mm. "pitäen erittäin suuressa arvossa rauhaa rakastavien voimien maailman kongressin työn sisältöä. Tämän kokouksen osanottajat pitävät velvollisuutenaan samoin kuin kaikkien muidenkin realistisesti ajattelevien uskonnollisten toimihenkilöiden velvollisuutena käyttää maksimaalisia ponnistuksia kongressin tulosten toteuttamiseksi ja niiden saattamiseksi laajojen uskovaisten piirien tietoisuuteen " ¹⁾. Nämä sanat merkitsevät tavallaan uskonnollisten

1) Moskovian patriarkaatin aikakauslehti 1973, N:12, s. 35

rauhantaistelijoiden lupausta toimia vastaisuudessaakin rauhan vartijoina.

Tässä ei ole mahdollista puhua Kristuksen seuraajien esiintymisistä kongressissa. Merkittävyydeltään heidän puheistaan tulisi erityisen pohdinnan ja tutkimuksen aihe.

Kongressi osoitti jälleen kerran, että taistelu rauhan puolesta yhdistää kaikkia hyvätahdon ihmisiä, sillä rauha ^{on} koko ihmiskunnan suurin lahja.

Valtaosa kristillisistä kirkkoista on yhteistyössä myöskin Kirkkojen Maailmanneuvostossa. Tämä kansainvälinen kirkollinen organisaatio, jolla on ekumeeniset tavoitteet ei voi pysyä syrjässä aikamme ihmiskunnan polttavimmasta ongelmasta - kansainvälisen rauhan rakentamisesta, lujittamisesta ja säilyttämisestä. Sitä paitsi kaikki ne jumaluusopilliset ja yleisinhimilliset ongelmat, joita he pohtivat eivät voi tulla oikein ratkaistuksi, jos niitä tarkastellaan tämän aktuellin rauhan ongelman ulkopuolella. Sen vuoksi Kirkkojen Maailmanneuvoston jäsenet toteuttaessaan ekumeenisiä yhteyksiä samalla ahertavat myös rauhan asian hyväksi. KMN:n yleiskokouksissa, sen keskus- ja toimeenpanevien komiteoiden istunnoissa osoitetaan paljon huomiota rauhan kysymykselle. Tämä kysymys askarruttaa myöskin kirkkojen kansainvälisten asioiden valiokuntaa KMN:ssä. Tämä valiokunta on kuten tunnettua hyvin hedelmällisesti esiintynyt yleisen ja täydellisen aseistariisumisen hyväksi, maanalaisten atomikokeiden lopettamiseksi, sodan käynnin kieltämiseksi kemiallisen ja bakteriologisen keinoin, sekä massatuhoaseiden merenpohjaan upottamisen kieltämiseksi. Sanalla sanoen vanhurskaan rauhan rakentamiseksi ja lujittamiseksi. Nykyisinkin valiokunnan toiminta tapahtuu aikakauden ja ihmiskunnan rauhan pyrkimysten konkreettisia vaatimuksia vastaavasti. Niinpä ke-
säkuussa 1973 valiokunnan toimeenpaneva komitea tarkasti istunnossaan Višegradissa, Unkarissa suuresti huolestuneena Lähi-Idän tilannetta ja vetosi maailman kirkkoihin pyytäen niitä käyttämään vaikutustaan Lähi-Idän kysymyksen, mm. Palestiinan pakolaisten ongelman ratkaisemiseksi. Samassa istunnossa sen jäsenet tervehtivät suurella ilolla sopimusta rauhan palauttamisesta Vietnamin. Samalla he jyrkästi tuomitsivat Yhdysvallat,

joka rikkoen Pariisin sopimuksen ei keskeyttänyt pommituksia Kambodžan alueella. Sitä paitsi kirkkojen kansainvälisten asioiden valiokunnan toimeen paneva komitea käsitteli samalla istunnossaan Indonesian poliittisten vankien asiaa, joita jo useita vuosia on oikeudenkäynnillä pidetty vankiloissa ja keskitysleireissä. Se on myöskin vedonnut KMN:n kuuluviin kirkkoihin ja valtioiden hallitukseen "Intian valtameren demilitarisointisuhteen käytävien neuvottelujen alkamiseksi".¹⁾ Viime aikoina KMN on kiinnittänyt erikoista huomiota Euroopan turvallisuuskysymykseen. Sen keskuskomitea on mm. tehnyt joitakin varsin oleellisia ja rakentavia ehdotuksia rauhan omaisen elämän kehittämiseksi Euroopassa. Niinpä elokuussa 1972 Keskuskomitea antoi istunnossaan Utrechtissa yksimielisesti julkilausuman Euroopan turvallisuudesta ja yhteistyöstä, jota pidettiin suuressa arvossa sekä kirkollisissa että muissa piireissä.

Venäjän ortodoksinen kirkko oli yksi Euroopan kirkkojen konferenssin perustajista v. 1959. Tämä konferenssi pitää erittäin tärkeänä rauhan lujittamista Euroopan mantereella, vaikka Eurooppa onkin muinaisen kulttuurin kristillisten perinteiden ja rikkaan yleisinhimillisen kokemuksen vaali, niin tällä mantereella ei valitettavasti tähän päivään saakka ole ollut todellista oikeudenmukaista rauhaa. Me emme tässä tarkoita niitä lukuisia ristiriitoja, jotka ovat runnelleet Eurooppaa, nimittäin niitä kahta maailman sotaa, jotka olivat kaikkein kauheimmat ja tuhoisimmat järkyttäen koko maailmaa. Kaikki tämä panee edistykselliset voimat useammin ja useammin kiinnittämään katseensa tähän mantereeseen.

Euroopan kirkkojen konferenssi kiinnittää erittäin suurta huomiota Euroopan valtioiden yhteisymmärryksen ja yhteistyön kehittämiseen. Kuten tunnettua se piti marraskuussa 1969 hyvin rakentavan neuvottelun "rauhasta ja sovinnosta Euroopasta". Huhti-toukokuussa 1971 se kuudennessa yleiskokouksessa Nyborgissa perusti erikoisen pysyvän työryhmän "Rauhan rakentaminen Euroopassa". Sitä paitsi Euroopan kirkkojen konferenssi ehdotti

1) Kirkkojen kansainvälisten asioiden komitean asiakirjoja Intian Valtamerta koskeva julkilausuma

tässä samassa yleiskokouksessaan erikoispäätöksessään yleis-eurooppalaisen neuvottelun kokoon kutsumista.

Tänä vuonna on edessä Euroopan kirkkojen konferenssin kuudes yleiskokous Nyborgissa. On hyvin tärkeää, että meidän kirkkomme, Venäjän ortodoksinen kirkko ja Suomen Evankelis-Luterilainen kirkko omistaisivat tälle kokoukselle mahdollisimman suurta huomiota. Täten lisätäkseen rakentavaa henkeä sen työhön erikoisesti yleis-Eurooppalaisen turvallisuuden kysymyksessä. Ei voi yliarvioida Suomen ja sen presidentin Urho Kekkonen osuutta rauhan lujittamiseksi Euroopassa. Koko meidän kansamme pitää erittäin suuressa arvossa Neuvostoliiton ja Suomen kansojen välistä ystävyyttä ja Suomen panosta yleis-Eurooppalaisen neuvottelun valmisteluissa ja mahdollisuuksien luomisessa sen alkamiselle. Huolimatta kaikista vaikeuksista jännityksen laukaisemiseksi ja surkean menneisyyden itsepäisistä jäännöksistä. Eurooppa on nykyisin menestyksellisesti astunut uudelle tielle: rauhan, yhteisymmärryksen, yhteistyön ja ystävyys-tielle. Rauhaa rakastavat piirit ovat ilolla tervehtineet Neuvostoliiton, Puolan sekä molempien Saksojen välisiä neuvotteluja, nelinkeskistä sopimusta Länsi-Berliinistä sekä molempien Saksojen ottamista YK:hon. Katkera kokemus "kylmästä" sotatilasta on selkeästi osoittanut idän ja lännen kansoille että "voiman tasapaino" on järjetön, petollinen ja vaarallinen, Euroopan kansat ovat liian väsyneet keskinäiseen epäluottamukseen ja väärin ymmärtämiseen. Eurooppa etsii rauhaa, Eurooppa janoaa rauhaa. 30. 10. 1973 alkoivat Wienissä neuvottelut asevoimien ja varustelujen vähentämisestä Keski-Euroopassa. On selvää, että tällaisen vaikean ongelman ratkaisemiseen liittyy vaikeuksia, mutta ei pidä unohtaa, että maailmassa on aina ollut erimielisyyksiä, mutta koskaan aikaisemmin ei ole ollut tällaisia neuvotteluja. Sen vuoksi kaikki maailman kansat (heidän joukossaan myös kristityt) seuraavat tätä historiallista tapahtumaa optimismilla ja toiveikkaasti. Kaikki tuntevat myöskin sosialististen maiden useamman kerran tekemän ehdotuksen Varsovan sopimuksen ja Pohjois-Atlantin liiton mitätöimisestä.

Kristilliset kirkot ja kaikki uskonnolliset piirit ovat yksimielisesti hyväksyneet Neuvostoliiton ja Amerikan välisten suhteiden myönteisen ja menestyksellisen kehittymisen, kun

maailma sai kuulla niistä sopimuksista strategisten aseiden rajoittamisesta, jotka allekirjoittivat Neuvostoliiton NKP:n kokouskomitean pääsihteeri L.I. Brežnev ja Yhdysvaltain presidentti Nixon 26.5.1972 Moskovassa, niin se näki uuden etapin pyrkimyksessä planeettamme kansojen rauhanomaiseen olotilaan. Paavi Paavali VI:s lausui eräässä puheessaan: "Maailmassa tapahtuu jotakin uutta. Ennen kaikkea on pantava merkille se, että nykyisin pidetään kokouksia, jotka joku aika sitten eivät olisi olleet edes ajateltavissa. Niinpä meistä näyttää oikeuteulta odottaa, että jos näihin tapahtumiin, kuten on toivottavaa, liittyy täydellinen lojaalisuus ja hyvä tahto sekä eri valtioiden riippumattomuuden, oikeuksien ja intressien ehdoton kunnioitus niin ne voivat palvella sekä asianomaisten kansojen että kaikkien kansakuntien välisten suhteiden asiaa".¹⁾

Mutta nykyistä rauhaa ei vielä mitenkään voi sanoa todelliseksi ja kestäväksi. Niinpä yhä vielä ovat tärkeitä ja aktuelleja seuraavat kysymykset: Euroopan turvallisuus, neuvottelut Wienissä, aseistariisuminen, Portugalin siirtomaiden kansojen vapauttaminen, Lähi-Itä, Indo-Kiina jne. Kristittyjen on kaikin käytettävissä olevin keinoin kaikkien rauhan asiaa ajavan organisaatioitten piirissä pyrittävä edistämään jännityksen laukaisemista sekä keskinäisen luottamuksen ja yhteisymmärryksen luojuttamista. Kristityt rauhan tekijät eivät voi nautiskellen olostaan antautua illuusioiden valtaan, kun maa yhä vielä voi hiki epäoikeudenmukaisuudesta ja väkivallan kourissa, kun sadat miljoonat ihmiset näkevät nälkää ja tuhoaseiden taakka nielee satoja miljardeja dollareita, kun vallitsee räikeä epäoikeudenmukaisuus maallisen hyvän jakaantumisesta ihmisten kesken, kun köyhyys, työttömyys ja tietämättömyys yhä vielä synkentävät ihmisen olotilaa. Kuten mainitsimme todellinen oikeudenmukainen rauha ei merkitse ainoastaan sitä, ettei ole sotaa. Herra, joka on kutsunut meidät rauhaa (IKor. 7:15) kehoitti meitä: "Oppikaa

1) Moskovan patriarkaatin aikakauslehti 1973 N:o 5, s. 37

tekemään hyvää, etsikää oikeutta, pelastakaa sorrettua, puolustakaa orpoa, ajakaa lesken asiaa" (Jes. 1:17). On selvää, että se, joka rikkoo tämän käskyn liittyy rauhan rikkojien riveihin, vaikka ei olisi koskaan ottanut asetta käteensä. Sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden ankara paljastaja Pyhä Johannes Krystostomos viittaa saarnoissaan usein tähän käskyyn. Hän sanoo: "yritä palvella niitä, jotka ovat sorrettuja, onnettomia, kahleissa ja jotka ovat kaiken menettäneet ja joilla ei ole lohdutusta eikä niitä jotka elävät hyvinvoinnissa ja maallisessa kunniassa. Huolehdi näiden vähäosaisten hyvinvoinnista, sillä siitä koituu sinulle hyvää ja sinusta tulee viisaampi ja tulet tekemään kaiken Jumalan kunniaksi."¹⁾

Puheessamme epäoikeudenmukaisuudesta ja väkivallasta, jotka ovat todellisen rauhan saavuttamisen esteenä, on mainittava Chilen tapahtumat. Muistamme kaikki ne uudistukset, joita suoritti kansan rintama koko Chilen kansan hyväksi. Kansa hyväksyi ja kannatti näitä uudistuksia. Kansa rakasti rajattomasti presidenttiään tohtori Salvador Allendea, mutta pimeyden voimat eivät nukkuneet maassa ja nyt maailma näkee niiden epäinhimillisen kasvot. Junta, joka on kietonut maan keskitysleirien verkoon tuhoaa samoin kuvaamattomalla raivolla kaiken hyvän edistyksellisen ja Chilen kansan sydäntä lähellä olevan aineksen. Yhä vuotaa veri, yhä ammutaan patriootteja, Chilen kansan parhaita poikia ja tyttöjä.

Mikä voi olla luonnottomampaa ihmiselle, joka on kutsuttu muuttamaan maailmaa kuin tappaa toinen toisiaan ja veljiään yhteisessä inhimillisessä perheessä. Siksi kansat maan päällä ovat täynnä suuttumusta ja mielenkuohua korottaneet äänensä vaatukseen tämän ennenkuulumattoman ilkityön lopettamista. Myös kristityt ovat antaneet äänensä kuulua. Vaikka heille ei olekaan ominaista politiikan harjoittaminen ja kirkosta ei saa tulla poliittista voimaa, niin siitä huolimatta kristittyjen välinpitämätön asenne epäinhimilliseen ja veriseen politiikkaan

1) M P A. 1972 N:o 12, s. 66

on anteeksiantamaton. Kristittyjen velvollisuus on vastustaa pahaa ja vääryyttä esiintyivätpä ne missä muodossa tahansa. Tästä syystä kirkkojen johtohenkilöt Etelä-Amerikan kristilliset piirit, rauhan konferenssit ja monet muut kirkolliset organisaatiot sekä yksityiset kristityt eivät lakkaa esiintymästä Chilen kansan puolustamiseksi sekä rauhan ja oikeudenmukaisuuden palauttamiseksi Chilessä.

Tällaista on yleispiirteissään kristillisten kirkkojen palvelutoiminta kansainvälisen rauhan rakentamiseksi javakaannuttamiseksi.

Lopettaessani esitykseni haluan vielä tähdentää, että kysymys rauhan puolesta taistelemisesta on yhtä monitahoinen kuin itse käsite, joka sisältyy sanaan "rauha". Kristittyjen rauhan tekijöiden tulee aina muistaa tämä eikä koskaan lakata etsimästä uusia teitä ja mahdollisuuksia rauhan palvelemiseksi. Heidän on toteutettava tätä palvelutehtävää aikakauden konkreettisia vaatimuksia vastaavasti uskoen, että "rauha on mahdollinen, koska Meidän Herramme kutsuu kaikkia rauhaan, sillä rauhaa janoavat kaikki ihmissielut ..." ¹⁾. Meidän aikakautemme pyhä tehtävä on pelastaa ihminen, taata ihmisille mahdollisuus kehittyä rauhassa ja esteettä rauhanomaisissa oloissa, mitä ilman ei monilla sieluilla ole mahdollisuutta kääntyä rakkauden Jumalan puoleen, ihmissieluilla, jotka kärsivät tietämättömyydestä tai inhimillisestä vihasta ja itsekkyydestä. Ollen yleisinhimillinen tämä tehtävä on samalla sisäiseltä olemukseltaan ja merkitykseltään kristillinen. Ja siksi kristittyjen tulee olla tämän tehtävän toteuttamisen puolesta taistelevien eturiveissä ¹⁾.

Arkkipiispa VLADIMIR, Moskovan
hengellisen akatemian rehtori

1) MPA, 1968, N:o 5, s. 2

Astrakanin ja Jenotajevkan

piispa M i h a i l (Mud'jugin)

EUKARISTIA JA PAPPEUS

Esitelmä Venäjän Ortodoksisen Kirkon ja Suomen
Evangelis-Luterilaisen Kirkon teologiien välisiä keskusteluja varten

Pyhä Eukaristia pysyy pääteemana meidän keskusteluissamme niiden varhaisimmasta alusta asti. Tämä nähtävästi selittyy Eukaristian poikkeuksellisella merkityksellä, mikä sillä on kristityn hengellisen elämän kannalta, sekä niillä Eukaristian ymmärtämisen ja elämyksellisen kokemisen erikoisuuksilla, jotka ovat luonteenomaisia ortodoksisuudelle ja protestanttisuudelle, erikoisuuksilla, kuten tämä ilmeni keskustelu-
jemme kuluessa, jotka eivät ole, luonteeltaan, niinkään dogmaattisia kuin psykologisia.

Kuten tämän käsillä olevan selostuksen itse teeman muotoilustakin käy ilmi, sen tulisi olla kahden sakramentin, Eukaristian ja Pappeluden, tarkastelun synteesi niiden yleisen armoa välittävän perustan osoittamiseksi, niiden rinnakkain asettamiseksi sekä niiden välillä vallitsevien keskinäisten yhteyksien paljastamiseksi. Tullakseen jotenkin perusteellisesti ratkaistuksi tämä varsin laaja ja teologisesti merkittävä tehtävä kaipaasi sakramenttiopin perusteiden tutkistelua etukäteen, sekä edelläkäypää selvitystä siitä, mitä kirkko opettaa kummastakin tarkasteltavana olevasta sakramentista erikseen. Meidän kahdessa edellisessä keskustelussamme, samoin kuin eräissä ~~ortodoksinis-evangelis~~ ortodoksien ja evan-

kelisten välisissä keskusteluissa, jotka käytiin "Arnolds-hainin nimellä kulkevan" tunnetun dialogin nimisinä, oppi Eukaristiasta tuli jotakuinkin täydellisen ja monipuolisen selvityksen alaiseksi, jotavastoin oppia pappeudesta ei juuri lainkaan kosketeltu, kun taas sakramenttiopin perusteet pulpahtivat ~~katkonaisesti~~ vain katkonaisesti esiin, ja silloinkin Eukaristiaan yhdistämisen näkökannalta katsoen. Tästä syystä aiheen määrittely sen nykyisen muodon mukaan meidän tilanteessamme muistuttaa minusta pikemminkin rohkeata laskuvarjojoukkoa kuin strategisesti valmennettua rintamaoperaatiota. Niinpä tästä johtuen tässä esityksessä on mahdollisesti enemmän kysymyksiä kuin vastauksia, mikä kylläkin vastaa täysin ekumeenisen teologian tyyliä.

Kuitenkin on nähtävissä myös rohkaisevia ~~fasiasioita~~ ja käsityskantoja. Ensiksikin pappeutta~~koskevan~~ opin tulkitseminen ei ^{ole} vasta eilispäivän tapahtumia, vaan se hahmottuu koko kirkon historian kuluessa alkaen apostolisesta ajasta. Tällöin ei edes Lännen ja Idän Kirkkojen eroaminen toisistaan ole mitenkään vaikuttanut tämän opin kehitykseen: sekä lännessä että idässä se kulkeutui hämmästyttävän yhden-suuntaisena, ~~ja nykyisin kummankin historiallisen kirkon, an~~ ortodoksisen ja roomalaiskatolisen, dogmaattinen status on perustukseltaan samanlainen. Pääasiassa se eroaa roomalaiskatolisille ominaisen, paavin primaattia koskevan kysymyksen puolesta, joka kysymys on historiallisesti muovautunut ennen kaikkea organisaatiota koskevalla tasolla ja vain ajan mittaan on tullut otetuksi dogmivarustusten joukkoon. Niinpä molemmilla historiallisilla kirkoilla on pappeutta koskevassa kysymyksessä käytettävänä perusteellisesti

muokattu teologia, joka on esitetty ortodoksisissa uskoa selvittelyissä asiakirjoissa sekä monien arvonantoa nauttivien jumaluusoppineiden teoksissa, mutta katolisessa kirkossa lisäksi myös dogmaattisten määrittelyjen puitteissa.

Jotain huomiota pappeutta koskeville ongelmille on viimeisimpinä aikoina osoitettu myös KMN:n "Faith and order"-komissiossa. On todettava, ettei tässäkään tämä laaja problematiikka tullut kosketelluksi perinpohjaisen tutkimuksen tasolla, vaan jokseenkin rohkeiden yleistämisten muodossa, mikä jossain määrin voi rohkaisevana esimerkkinä koitua meille avuksi.

Lopulta, kirkon historia, ja erityisesti dogmihistoria todistaa, että hedelmällinen dogmaattisen ajattelun kehitys, enää kirkon käytännöstä puhumatta, kulki säännöllisesti, ei suinkaan systemaattisen ja suunnitelmallisen opillisen kehittelyn tietä, vaan useimmiten yksilöllisen ja kirkollisten neuvottelujen tuottavuuden välityksellä, ~~kaikuna~~ ~~kaikuna~~ niistä kysymyksistä, jotka kirkollinen elämä toi päiväjärjestykseen.

Kaikkein oleellisimpana ja ratkaisevimpana tekijänä kaikessa kirkollis-teologisessa ajatustenvaihdossa on se kaikkivoipa apu, jota Herra ei milloinkaan epää niiltä, jotka lähestyvät kristillisen uskonopin kysymyksiä hyvissä aikeissa asiaankuuluvaa harrasta kunnioitusta ja hartautta osoittaen. Tämä tekijä voi voittaa mitkä tahansa vaikeudet ja se nimenomaan osoittautuu universaaliksi kaikkien teologisten uskaltautumisten puolustukseksi, niiden joukossa myös tämän vaatimattoman työn puolustukseksi, joka Teidän huomioonne nyt suljetaan.

Ortodoksinen oppi katsoo Eukaristian ja pappouden kuuluvan kahtena sakramenttina sakramenttien yhteiseen seitsenlukuiseen joukkoon. Molempien välillä olevasta kaikesta eroavuudesta huolimatta niiden yleisenä sakramenttaalisena perustana on ontologisesti Pyhän Hengen siunaus, joka antaa ulkonaisille elementeille ja toiminnoille sakramenttaalisien merkityksen ja vaikuttavuuden, geneettisesti jumalallinen alkuperä, historiallisesti taukoamattomuus ja pragmaattisesti välttämättömyys.

Käymme tarkastelemaan nyt niiden ontologisia erikoisominaisuuksia.

Jos Eukaristiassa Pyhän Hengen siunaava toiminta ulottuu moniin siihen osallistuviin (ehtoollisen vastaanottajiin välittömästi, mutta välillisesti kaikkiin läsnäoleviin ja vieläpä Kirkon poissaoleviin jäseniin), niin pappuus on erittäin yksilöllinen: sakramentin objektina on vain se persoona, joka sitä toimittaa.

Erilainen on myös kumpaisenkin sakramentin luonne vaikutukseltaan niiden objekteihin. Eukaristian vastaanottaja, Ehtoollisesta osalliseksi päässyt, henkilökohtaisesti omaksuu Kristuksen ruumiin ja veren hartaan nauttimisen kanssa yhdistyneen Pyhän Hengen siunauksellisen vaikutuksen. Ehtoollisen vastaanottamisen välityksellä ja ehtoollisen nauttimisessa Herra Jumala vaikuttaa suotuisasti ehtoollista nauttivaan, uudistaa hänet hengellisesti, puhdistaa, vahvistaa, pyhittää ja liittää hänet Pyhän Hengen voimalla Kristukseen. Näin Eukaristiassa kristitylle tarjotaan pelastava siunaus.

Pappouden sakramentissa kättenpäällepanemisella vihittävä kristit-

ty niini-kään saa P.Hengen siunauksen, kuitenkin täysin toisenlaisen. Se ei vaikuta hänen hengelliseen persoonallisuuteensa eikä tee hänestä laadullisesti jotain muuta. Se tekee kristityn papiksi, joka omaa väliasteen, jonka välityksellä Pyhä Henki tarjoaa muille kristityille pelastavan armon. Henkilökohtaisen pelastavan armon saaminen on välttämättömyys niin hyvin papille kuin piispallekin aivan kuin ennen papiksi vihkimistäkin: hänen on välttämättä, maallikkojen tavoin, rukoiltava, ripittäydittävä ja osallistuttava ehtoollisen viettoon.

Tämän kanssa on läheisessä yhteydessä toinenkin, varsin tärkeä ero tarkasteltavien sakramenttien hengellisen vaikutusten välillä. Ehtoolliseen osallistuminen tuottaa kristitylle siunausta vain siinä tapauksessa, että hän lähestyy ehtoollismaljaa osoittaen rukouksellista mieltä, hartautta, oman kelvottomuutensa tuntemista haluten liittyä Kristukseen. Vastakkaisessa tapauksessa ehtoolliseen osallistuminen muuttuu päinvastaiseksi: "Joka kelvottomasti syö tätä leipää tai juo Herran maljan, hän on oleva vikapää Herran ruumiiseen ja vereen... sillä joka syö ja juo erottamatta Herran ruumista muusta (ven.: kelvottomasti, erottamatta...), syö ja juo tuomioksensa" (1 Kor. 11:27,29).

Samaa ei voida sanoa pappeudesta. Autuas kyky toimittaa sakramenteja, niiden joukossa Eukaristiaa,¹⁾ oikeus ja velvollisuus saarnata, toimittaa erilaisia jumalanpalveluksia, ei ole riippuvainen papin^{papin} persoonallisista ominaisuuksista eikä hänen hengellisestä tilastaan sen enempää häntä vihitäessä kättenpäälle panemisella kuin myöhemminkään. Voidaan liioittelematta

-
- 1) Katolinen kirkko näkee sakramentaalisessa kyvyssä toimittaa nimenomaan Eukaristiaa pappeuden erityisesti erottavan tunnusmerkin ja sen tarkoituksen.
 - 2) Mikäli papin käytös on ilmeisessä ristiriidassa hänen säätynsä kanssa, korkein kirkollinen valta voi hänet erottaa virasta; tällaisessa ja vain tällaisessa tapauksessa hänen toimittamansa sakramentit ja muut papilliset toimet menettävät voimansa.

sanoa, että armonvälineiden objektiivinen vaikuttavuus, niiden riippumattomuus niistä toimittavan henkilön siveellisistä ominaisuuksista pohjautuu koko kirkollisen elintoiminnan perustukseen. Todellakin, mikäli sillä ei olisi sijaa todellisuudessa, niin kristityn tulisi ennen p.ehtoollismaljan lähestymistä aluksi vakuuttautua siitä, että palvelusta toimittavalla papilla on tarvittavat siveelliset ominaisuudet, ja vielä siitäkin, että hän toimittaa liturgiaa vaaditussa hengellisessä tilassa. Kuka voi sellaisesta saada selvän? Voiko tätä asiaa koskeva informaatio olla lainkaan objektiivista? Kuka voi ottaa vastuulleen lopullisesti toisen tuomitsemisen, varsinkaan oman paimenensa ollessa kysymyksessä? Ja mistä löytää kriteereitä pyhyyden tason määrittämiseksi, joka pyhyys vastaisi itseään Eukaristian sakramenttia?

Jos me palautamme mieliimme ikivanhan kirkollisen tekstin "Ainoa pyhä, ainoa Herra, Jeesus Kristus"¹⁾, niin käy ilmeiseksi, ettei ole sellaisia ihmisiä, jotka olisivat täysin kelvollisia toimittamaan papinvirkkaa.

P. Johannes Krysostomos, joka koetti antaa kuuliijoilleen käsityksen papispalveluksen suuruudesta, erityisesti Eukaristian toimittamisen hetkellä, kirjoitti: "Pappeuden virkaa toimitetaan maan päällä, joskin taivaallisen järjestyksen mukaan, ja varsin oikein, sillä ei ihminen, ei enkeli, ei arkkienkeli eikä mikään muu luotu voima, vaan itse Lohduttaja määräsi tämän ~~järjestyksen~~ ^{järjestyksen} säädyn sekä teki enkelien palveluksen edustajiksi ne, jotka vielä ovat puettut ruumiilliseen asuun... Pappi on asetettu esiin ei tuomaan alas tulta, vaan Pyhän Hengen".²⁾ Sen periaatteen hyväksyminen, että pappispalveluksen vaikutus on riippuvainen papin persoonallisista ominaisuuksista, johtaisi itse pyhien toimitusten kieltämiseen, lopulta

1) Johannes Krysostomoksen liturgia. Suuri ylistysveisu aamupalveluksen järjestyksestä.

2) P. Johannes Krysost. Teokset. Pietari 1898, osa I, ss. 424-425; "Pappeudesta"; Saarna 3,4.

koko kirkon kokonaisuudessaan.

"Saarnassaan pappeudesta" p. Efraim Syyrialainen kirjoitti: "Ellet jostain papista tiedä, onko hän virkansa arvoinen vai ei, niin älä halveksi häntä Kristuksen käskyn tähden. Niinkuin ei kulta~~ksa~~ kärsi vahinkoa siitä, että se on lian peittämä, niinkuin ei puhtain helmikään, vaikka se koskettaisi jⁱain epäpuhtaita ja turmeltuneita aineita, samoin ^{ei} pappeuskaan muutu ihmisen turmelemaksi, vaikka sen vastaanottaja olisikin kelvoton." ¹⁾

Sakramentin merkityksen ja vaikutuksen objektiivisen turmeltumattomuuden puolesta puhuminen ei pohjaudu yksinomaan esitettyjen pragmaattisten käsittämisten varaan, sillä se johtuu suoraan siitä tosiasiasta, että mitkä tahansa pappispalveluksen toimet toteutuvat ei vain papin olemassaolon perusteella, vaan itsensä kirkon toimesta, ymmärrettynä sakramentaalisena kokonaisorganismina, Kristuksen ruumiina, joka sisällyttää itseensä kaikki maanpäälliset ja taivaalliset jäsenensä.

Pelastusarmo on sähkövirran kaltainen, joka johdetaan valaisimeen - ihmissieluun - johdon - papin - avulla, jolloin johtona voivat olla jalot (hopea, platina) ja ei jalot (kupari, nikkeli) metallit, samoin kuin myös armon välittämisessä uskovalle kristitylle voivat toimia papit, joilla on erilaisia hengellisiä ominaisuuksia. Armon välittäjäksi ihminen tulee oikean käten päällepanemisen kautta, eikä mikään muu voi vaikuttaa hänen kykynsä toimia välittäjänä.

Tällä ei vähimmässäkään määrin poisteta papin henkilökohtaista vastuuta Kirkon edessä suhtautumisestaan velvollisuuksiinsa, ja Jumalan edessä myös hänen hengellisestä tilastaan hänen toimittaessaan mitä hyvänsä pappeuteen kuuluvaa tehtävää, erityisesti Eukaristiaa. Tämä on kuitenkin jo hänen henkilökohtaisen uskonnollisen elämänsä kysymys, lopulta se on

1) P. Efraim Syyrial. Teokset. "Saarna pappeudesta".

kysymys hänelle henkilökohtaisesti (kuten kaikille kristityille) välttämättömän pelastusarmon omistamisesta. Pappaus ei tee hänelle henkilökohtaisen pelastumisen tehtävää yksinkertaisemmaksi, vaan pikemminkin vaikeammaksi. Samainen Johannes Krysostomos, joka puhui papin toimittamasta Eukaristiasta, kysyy: "Kun hän (pappi) kutsuu avuksi P.Henkeä ja toimittaa peljättävän uhrin ja kääntyy usein kaikille yhteisen Herran puoleen, kenen rinnalle silloin, sano minulle, me hänet asetamme? Millaista puhtautta ja millaista hurskautta me häneltä edellytämme?"¹⁾ Jokainen ihminen vastaa käyttäytymisestään Jumalan edessä, mutta papin vastuullisuus on paljon suurempi kuin maallikon ja sen syynä on hänen suorittamiensa toimistusten pyhyys, hänen ylleen ottamiensa velvollisuuksien ylevyys, hänen pappina päivittäin toimittamien pyhien palvelusten suuruus ja ääretön puhtaus.

Sanotusta seuraa yksityinen johtopäätös: Eukaristia tarjotaan kaikille Kirkon jäsenille sakramenttina, joka on välttämätön kaikille pelastuksen toteutumiseksi sen helmassa (Jh 6:53; Mt 26:27-28); pappaus taas on valittujen osa. Sen lisäksi pappeuden poikkeuksellisuus kuvastuu myös kanonisissa rajoittavissa määräyksissä, jotka koskevat oikeutta saada toimittaa tätä sakramenttia, aktiivista ja passiivista oikeutta: Eukaristian toimittaminen ja P.Lahjojen jakaminen maallikoille (ja itselleen) on mahdollinen jokaiselle papille, kun sitä vastoin kätten päällepaneminen on piispallinen etuoikeus (aktiivisen oikeuden rajoitus). Pappeuden vastaanottaminen (passiivinen oikeus) ei sekään ole ilman rajoituksia: sukupuolen tunnusmerkin, ikäkauden perusteen, fyysisen tilan, perhesuhteiden sekä hengellisen ja sivistyksellisen valmistautumisen asteen mukaan. Ehtoolliseen osallistumiseksi kaikkia näitä rajoittavia tekijöitä ei ole.

1) Ibidem, s. 471; Saarna 6,4.

Vielä muuan ulkonainen eroavuus: Eukaristiassa on nähtävissä aineelliset elementit leipä ja viini, jotka muuttuvat Kristuksen ruumiiksi ja vereksi^{ja} ovat^{sen} määrällisen pitkän ajan sekä ennen ja jälkeen niiden pyhittämisen (muuttumisen); pappeuden sakramentissa sen sijaan aineelliset elementit puuttuvat: sakramentin ulkonainen puoli rajoittuu käsien päällepanemisen aktiin, lyhytaikaiseen toimintaan, jota tietenkin seuraa (kuten Eukaristiassa) rukouksellinen Pyhän Hengen avuksi kutsuminen.

Ennen siirtymistä kumpaisenkin sakramentin vertailuun niiden alkuperän mukaan, s.o. niiden asettamisen, syntymisen ja historiallisen kehittymisen ongelmiin on välttämättä^{kin} kajottava rinnakkaiseen ontologiseen problemaan, nimittäin kysymykseen yleisestä pappeudesta ja sen suhteesta hierarkiseen virkapappeuteen. Sillä on meidän kannaltamme erityistä mielenkiintoa, koska siihen liittyvät läheisesti oleelliset näkemyseroavuudet kardinaalikysymyksessä: edellyttääkö Eukaristian toimittaminen papillista asemaa, toisin sanoen sen toimittajan hengellistä säätyä?

Mikäli tällainen ehto on olemassa, niin rajoittuuko se kirkko-oikeudelliseen piiriin vai kuuluuko se *i u s d i v i n u m* in yhteyteen ja tällöin siinä määrin, ettei se kyseistä säätyä vailla olevan toimittamana toteutuisikaan^{en} itsensä sakramentin sisäisen olemuksen tähden?

Ja vihdoin, jos tällainen ehdollisuus todellakin johtuu *i u s d i v i n u m* ista, niin onko sillä universaalinen luonne, vai salliiiko se poikkeuksia, ja jos niin on, niin millaisissa tapauksissa?

Kaikkia näitä kysymyksiä on mielekästä kosketella ainoastaan sikäli, mikäli on olemassa jossain määrin selvä käsitys kristillisessä kirkossa olevasta kahdenlaisesta pappeusasteesta. Valitettavasti dogmaattinen yleisen pappeuden opin muokkaus on huomattavalla tavalla jälkeen jäänyt hierarkkisen pappeuden olemuksen ja merkityksen selvittelystä. Ortodoksisissa teologisissa piireissä on tullut tavaksi selittää tätä puutetta, joka on jatkunut

erinäisiä vuosisatoja, protestanttisuuden kanssa käydyillä polemiikilla. Kuten tunnettua, protestantismi sisällytti yleisen pappeuden kanonisten katsomustensa perusasioihin. Kuitenkin voidaan olettaa, että tämän jälkeen jääneisyyden syyt ovat syvemmällä, ja niitä on etsittävä hierarkkisesti järjestyneiden kirkkojen täysin ymmärrettävästä pyrkimyksestä ehkäistä hierarkkisen auktoriteetin häviäminen liioitellun yleisen pappeuden periaatteen aiheuttamana tuloksena. Tällaisen vaaran olemassaolo käy ymmärrettäväksi, jos ottaa huomioon, että yleinen pappeus helposti liitetään avaran kirkollisen demokratian periaattiin. Tällainen demokratia saattaa olla vastakkainen hierarkkiselle näkemykselle, joka puolestaan liittyy aristokraattisuuden periaatteeseen (tai, kuten on asianlaita roomalaiskatolisessa kirkossa, jopa monarkistiseen hallintoon).

Eräänä sanotun tilanteen todisteena voi olla se tosiasia, että yleisen pappeuden periaate ei ole saavuttanut erityisen selvää toteutusmuotoa ei ainoastaan katolisissa kirkkoissa, vaan myöskin monissa protestanttisissa, jotka eivät voi, vastoin muutamien uskonpuhdistajien ensimmäisiä käsityskantojen ilmauksia, tulla käytännössä toimeen ilman hierarkkista järjestystä sen jossain muodossa.

Kirkko ymmärtää yleisen pappeuden sellaisena siunauksellisena pyhittämisenä, josta jokainen sen jäsen tulee osalliseksi kasteen ja voitelun sakramenteissa. Tämä pyhittäminen toteutuu Pyhän Hengen vaikutuksesta kristityn Jumalan lapseksi ottamisessa (Ef 4:5-6; Rm 8:15-17; 1 Jh 3:1). Jäseneksi kirkkoon, joka on sakramentillinen Kristuksen ruumis (1 Kor 12:12-14, 27; Ef 4:12, 15; Rm 12:4-5).

Kristityn pyhittyminen, hänen kuulumisensa Jumalalle hänen lapsenaan ilmenee siinä, että hänellä on mahdollisuus 1) ajasta ja paikasta riippumatta (Jh 4:23) kääntyä Taivaallisen Isänsä puoleen täysin vakuuttuneena Hänen rakkaudestaan ja laupeudestaan (1 Jh 4:19), 2) käyttää hyväkseen

kirkon pelastavia armonvälineitä, joiden joukossa sakramenteilla on etusija, 3) olla täysin vakuuttunut siitä, että hän ei syntyin langetessan eikä luopumuksessakaan jää Jumalan rakkauden ulkopuolelle, vaan että hän milloin tahansa voi katua syntejään ja tulla otetuksi Jumalan rakkaudellisen, kaikkeen ulottuvan anteeksiantamuksen piiriin ja asetetuksi entiseen asemaansa Jumalan lapsenan Hänen läheisyydessään (Lk 15:7,10-32; Mt 6:14; 18:21-35; Rm 14:4; 1 Jh 1:9).

"Juuri tämän läheisen jumalayhteytensä ⁹voksi", kirjoitti tunnettu ortodoksinen teologi prof. V. Ėkzemljarskij, "kaikkia kristittyjä on pidettävä pappeina, tietyssä sanan merkityksessä kelvollisina henkilökohtaisesti ja välittömästi palvelemaan Jumalaa, mitä itse asiassa Jumala sana ja kirkkomme opetus vakuuttaakin".¹⁾

Auktoritatiivisessa Ortodoksisen Kirkon uskoa opettavassa asiakirjassa - Ortodoksisessa uskontunnustuksessa - lausutaan: "Hengellinen pappeus on kaikilla kristityillä, kuten apostoli Pietari opettaa (1 Piet 2:9) ja Johannes Ilmestyskirjassaan (Ilm 5:9-10). Tällaisen pappeuden mukaisia voivat olla ^{uhritkin}esiintymisetkin, nimenomaan: rukoukset, kiittämiset, lihan kuolettamiset, itsensä antaminen kärsimyksille Kristuksen ja toisten puolesta ja tämän kaltaiset."²⁾

Kaikkein kirkkaimman ilmaisuuden suuresta ja pyhästä jokaisen kristityn arvollisuudesta Jumalan edessä havaitsemme apostoli Pietarilla: "Rakentua itsekkin elävinä kiviä hengelliseksi huoneeksi, pyhäksi papistoksi, uhraamaan hengellisiä uhreja, jotka Jeesuksen Kristuksen kautta ovat Jumalalle mieluisia...Mutta te olette 'valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuuskansa, julistaaksenne sen jaloja tekoja', joka on pimeydestä kutsunut teidät ihmeelliseen valkeuteensa." (1 Piet 2:5,9).

1) V. Ėkzemljarskij, 1904, s.32-33.

2) "Ortodoksinen uskontunnustus", osa I, vastaus kysymykseen 108.

"Kuningaskunnaksi" (ven.: kuninkaaksi) ja "papeiksi" nimittää kaikkia kirkon jäseniä myös Ilmestyskirja (1:6; 5:10).

Me näimme, että Jumalan sanan opetus yleisestä pappeudesta on perusta vakuuttuneisuudellemme siitä korkeasta asemasta, mikä kristityillä on hengellisen elämän piirissä. Onko kristityn "kuninkaallinen pappeus" ja hänen lapselle kuuluva läheisyytensä Isään Jumalaan löytänyt ilmauksensa myös käytännöllisen kirkollisen elämäntoiminnan piirissä?

Jos nykyaikana ja ortodoksisen kirkon olemassaolon monien vuosisatojen kuluessa tätä heijastumista ei voida pitää riittävän selvänä, niin vanhan kirkon aikana asianlaita oli toinen. Nimenomaan yleisen pappeuden maaperällä siinä oli karismaattisen käytännön mukaista erilaaisuutta. Tästä käytännöstä, jota apostoli Paavali muistuttaa (1 Kor 12, 14), ~~sestä käytännöstä~~ ^{me} ^{ts} lakkasi pian käytännöllisesti katsoen kokonaan. Jumalan kansan ^(1 Piet 2:10) ~~omatoimisuuden~~ ^{omatolisuuden} muotojen suuresta rikeudesta ja monimuotoisuudesta kirkossa ensimmäisten vuosisatojen aikana puhuu jo laaja naisten osallistuminen käytännölliseen kirkolliseen toimintaan. Vaikka naisilla ei ollutkaan opetustehtäviä (1 Kor 14:34), heillä oli kuitenkin avara työkenttä taloudenhoidollisissa ja laupeudenharjoituksen piiriin kuuluvissa tehtävissä (diakonia).¹⁾ Ei pidä sulkea pois mahdollisuutta, että asteittainen lähes kaikkien yleisen pappeuden ilmenemismuotojen häviäminen ei vain teologian piirissä, vaan myöskin käytännöllisessä kirkollisessa elämässä, oli jossain määrin tulosta pappeutta koskevien rakenteiden vaikutuksen yhä enenevästä selvenemisestä ja vahvistumisesta.

Toisena tekijänä, jolla oli vielä enemmän yleiselle pappeudelle vahingollisia seurauksia, näytti olleen maallikkojen sekularisoituminen, joka saavutti jo 300-luvulla mullistavat mittasuhteet saaden aikaan kristinuskon muuttumisen valtiouuskonnoksi ja aiheuttaen sellaisten ihmisten joukottain tapahtuvaa muodollista liittymistä kristinuskoon, joilla ei ollut sen kanssa mitään yhteistä sen enempää hengen kuin elämänsä puolesta.

Varsin kiintoisa on maallikoiden toiminnallisuuden elpymisen tosiasia aivan viimeisimpänä aikana Venäjän Ortodoksisessa Kirkossa ja katolisessa kir-

1) Muuten, 1 Kor 11:5 sallii olettaa, että ap. Paavalin johtamissa ~~kirkkoissa~~

kossa.

Niistä edellisessä seurakuntien koko taloudellinen toiminta on vuodesta 1961 alkaen siirretty kirkkoneuvostoilta, organeille, jotka koostuvat tyystin maallikoista. Nämä johtavat seurakunnan elämään liittyvää taloudellista puolta, jota valvoo seurakunnan ytimen muodostava kaksikymmenjäseninen neuvosto (dvadcatka) ja sen keskuudesta valittu tarkastuskomissio. Tämän järjestyksen käytäntöönottaminen, josta paikallinen kirkolliskokous antoi lopullisen asetuksen vuonna 1971, elävöitti suuresti Venäjän Kirkon maallikkotoimintaa ja vahvisti heissä vastuuntuntoa kirkon elämästä.

Mitä tulee katoliseen kirkkoon, niin sen piirissä nyt tapahtuneiden mitä syvimpien muutosten joukossa on merkittävä kirkollisen elämän kaikinpuolinen demokratisoituminen, joka on saanut hyvin erilaisia muotoja, alkaen "maallikkoapostolaatista" ja erilaisten puolikirkollisten ja -poliittisten organisaatioiden toiminnasta sekä päättyen sellaisiin erityiseen karismaattisuuteen tähtääviin ilmiöihin kuin esim. Jeesus-liike USA:ssa. Vaikka roomalaiskatolisessa kirkossa on aina elänyt maallikoiden taajan kirkon elämään osallistumisen välttämättömyyden ymmärtäminen, niin silti sopii pitää II Vatikaanin konsiliumia käännekohtana, jolloin moni sellainen asia, joka ennen pysyi vain hyvien toivotusten kohteena, sai ei ainoastaan toteutumisen mahdollisuut^{den}~~en~~, vaan myöskin suoranaista organisaattorista ja aatteellista tukea kirkon johdon taholta.

Dogmaattisessa konstituutiossa kirkosta ensi kerranⁿ määritellään tarkoin ~~maallikkotoiminta~~ hengelliset tehtävät maallikoille, jotka ovat "Jumalan kutsumia, jotta he, hapatuksen tavoin, tarpeellisella tavalla pyhittyen vaikut-

seurakunnissa eräät naiset eivät askarrelleet vain seurakunnan ja kodin talous-tehtävien ääressä, vaan että he, omaten joitakin erityisiä karismaattisia lahjoja (1 Kor 12) saivat myös mahdollisuuden ja oikeuden käyttää niitä.

Vaikka me tunnemme runsaasti maailman eri maiden protestanttisten kirkkojen etevien jäsenten laajaa ja moninaista toimintaa, me voimme saada kuitenkin sen tuntemusta parhaiten meidän suuresti kunnioitetuilta keskustelutovereiltamme.

Esitetty antaa oikeuden katsoa todett^{aksi}, että yleinen pappeus ei vain muodosta jorjeanista, erottamatonta ja yleisesti tunnustettua osaa kirkon käsittämisestä yleensä, ei vain ole ^{pohjautunut} ~~perusteltu~~ yksiselitteisten Raamatun todisteiden varaan, vaan se myös osoittautuu eläväksi realiteetiksi, eksistentiaalisesti välttämättömäksi ja erittäin tärkeäksi elementiksi, jota ilman kirkko ei voi olla sitä mikä se on, nimittäin Kristuksen ruumis.

Mutta siinä ei ole kaikki. Voi varmuudella sanoa, että hierarkkinen pappeus, joka usein asetetaan yleisen pappeuden vastakohtaksi, ei voisi olla olemassa ilman sitä ja muuttuisi palveluksesta hallitsemiseen (vrt. Mat. 22:25-28), rakastavasta työtoveruudesta (1 Kor. 3:9, 4:1) itserakkaaseen käskemiseen. Aivan samoin kuin on mahdotonta kuvitella Jeesusta Kristusta ilman Hänen rakastamiaan opetuslapsia tai apostoleja ilman heidän perustamiensa seurakuntien aktiivisesti toimivia jäseniä, nimenomaan palvelijoita, joiden nimiä on lukuisia joissakin Paavalin kirjeissä (Room. 16, 1 Kor. 16:15-19, Filipp. 4:2-3:18) on mahdotonta ajatella piispoja ja pappeja ilman ympärillä olevaa Jumalan kansaa.

Kaikkien seurakunnan jäsenten tasavertaisuus Herran edessä, kaikkia samalla tavoin odottava joutuminen Jumalan tuomioistuimen eteen, kaikkien yhtäläiset pelastumismahdollisuudet (Room. 1:5-6), 2 Kor. 5:10) muodostavat sen perustan, jolla seurakunta voi olla olemassa yhtenäisenä rakennuksena, jota nitää koossa sen jäsenten rakkaus Jumalaan ja toinen toisiinsa. Vain tällä pohjalla voi toteutua ja toimia hierarkkinen pappeus, s.o. tavallisten maallikoiden pappeus, jotka on kutsuttu ja asetettu erikoiseen hengelliseen ja yhteiskunnalliseen statukseen eli hengelliseen virkaan kätten päällepanemisella.

Jos hetkeksi poikkeamme tavallisista dogmaattisen ja historiallisen perinteen määrittämisestä hierarkkisista käsityksistä niin herää luonnollisesti kysymys, jonka vastaus vielä meidän päivinämmekin on eräs tunnustuksellisista vedenjakajista: eikö tämä korkea yksilöllinen, jokaiselle kristitylle kuuluva pappeus anna riittäviä valtuuksia kaikkien kirkollisten sakramenttien saamis myös eukaristian toimittamiseen? Asiahan on niin kuin kirjoittaa eräs meidän ortodoksista teologeistamme, että "papillisesta etuoikeudesta seistä esteettä Jumalan edessä on tietyssä määrin tullut kaikkien kristittyjen oikeus"¹⁾. ~~Onko~~

1) E.A. Karmanov, "Pappeus: esikuvat ja todellisuus". Moskovan patriarkaatin aikakauslehti, 1962: 4, s. 58

Tarvitaanko seurakuntaelämän johtoa, Jumalan saman julistamista ja meidän mielestämme kaikkein tärkeintä sakramenttien, myös eukaristian toimittamista varten todellakin muunlainen hierarkkinen pappeus? Jos näin on, niin tällaisen pappeuden välttämättömyys määräytyy puhtaasti pragmaattisesti tai se on Jumalan säädos, joka joka liittyy ontologisesti kirkon perus-olemukseseen ihmiskunnan pelastuksen välikappaleena.

Tässä olemme tulleet sakramenttimme Jumalsääteisyyskysymyksen vttimeen.

Ei ole epäilystä siitä, että itse Jeesus Kristus on asettanut eukaristian. Kaikkien synoptikkojen kvllin selvästi kuvaama salainen ehtoollisateria sekä Kristuksen tässä yhteydessä lausumat asetussanat ja kehoitus opetuslapsille usein toimittaa tämä suuri sakramentti (Luuk. 22:19, 1 Kor. 11:25) puhuu tästä kvllin selvästi.

Mitä tulee hierarkkiseen pappeuteen niin kysymys siitä on paljon monimutkaisempi.

Usein kristillinen hierarkkinen pappeus asetetaan suoraan yhteyteen vanhan liiton pappeuteen ja pidetään sen jatkona. Tällainen käsitys ei kuitenkaan ole oikeutettu. Aaronin pappeus oli orgaaninen osa Mooseksen lainsäädäntöä eikä ole syytä pitää häntä koskevia säädöksiä (2 Moos. 28:1-3) kuuluvina Kristuksen asettamaan ja autorisoimaan Mooseksen lain moraaliseen perustaan (Mat. 5:17, 22:35-40). Suurin osa lainsäädöksistä annettiin Israelin kansan "sydämen kovuuden" vuoksi (Mat. 19:8), laki kokonaisuudessaan oli vain "kasvattaja" Kristukseen (Gal. 3:24) ja se menetti sakramentaalisen merkityksensä kun Kristus tuli ja suoritti lunastustyönsä. Tällöin lain kannattajat ja lain määrittämien pappeusarvojen ylläpitäjät joutuivat avoimeen konfliktiin Kristuksen ja Hänen seuraajiensa kanssa. Juuri he - vliparit ja kansan vanhimmat tuomitsivat Kristuksen kuolemaan ja vaativat Pilatukselta tämän tuomion täytäntöönpanoa (Mark. 15:1, Mat. 27:1), juuri he ryhtyivät vainoamaan Kristuksen opetuslapsia, heti kun nämä olivat alkaneet ~~xxxxxxx~~ julistuksensa (Ap.t. 4:5-6). Toisaalta olisi vaikea kuvitella apostoleja sellaisina kuin he olivat Pyhän Hengen vuodattamisen jälkeen, uhraamassa vanhan liiton mukaisia uhreja. He olivat ilmoittaneet pitävänsä

ympärileikkaustakin tarpeettomana (Ap.t.:15:19-30)¹⁾

Lisäksi käy Hebrealaiskirjeestä selvästi ilmi (se on eräs tämän kirjan pääteemoista) että leeviläisen pappeuden sakramentalinen välttämättömyys lakkautui, kun Jumala asetti meille Kristuksessa Jeesuksessa "suuren lammasten Paimenen, ikuisen liiton Veren kautta" (Hebr. 13:10).

Täten uuden liiton hierarkkisen pappeuden pitäminen vanhan liiton pappeuden suorana perintönä ja jatkona on selvästi Pyhän kirjan ~~ja~~ hengen ja kirjaimen vastainen. Uudessa Testamentissa on paljon kohtia, joista voi päätellä, että itse Jeesus Kristus ja Hänen hengen täyttämät opetuslapsensa pitivät välttämättömänä, että seurakunnassa oli yleisen pappeuden lisäksi myös hierarkkinen pappeus, se on seurakunnan jäsenten pappeus, joiden elämä oli omistettu palvelulle, johtamiselle ja opettamiselle. Tässä suhteessa on erotettava kolme yleisestitunnettua hierarkian funktiota.

Kaikkein selvimmin Jumalan Sana puhu erikoisten henkilöiden erottamisesta opetustehtävään. Käsky "Menkää opettamaan kaikki kansat" (mat. 28,19; vrt. Mark. 16:15) voi tietenkin laajemmassa mielessä tarkoittaa myös maallikoiden lähetystehtävää, mutta epäilemättä eivät kaikki voi olla opettajia ja selittäjiä ~~xxxxxxx~~ (1 Kor. 12:29-30) ja opetta-oppilassuhde sinänsä jo merkitsee aseman erilaisuutta, sillä ei "oppilas ole opettajaa suurempi" (Mat. 10:24). Tämä seikka tuo pakostakin elämään hierarkian periaatteen.

Heti helluntaitapahtuman jälkeen apostolit alkoivat toteuttaa opetus- ja lähetystehtäväänsä. Tästä ovat todistuksena apostoli Pietarin puheet kansanjoukoille, sekä Apostolien teoissa kerrotut tapaukset siitä, miten Kristuksen hyvää sanomaa saarnattiin yksityisille ihmisille (Filippos selitti pyhiä kirjoituksia etiooppiaiselle eunukille (Ap.t.13), apostoli Paavali saarnasi Kristusta vangille (Ap.t.16:25-34)).

1) Tiedämme vain yhden tapauksen, jolloin apostoli noudatti laisäättämiä menoja. Se tapahtui kun Paavali "puhdistautui" lupauksen mukaan ja samalla kertaa lähti Jerusalemin temppeliin (Ap.t.21:17-26). Mutta Luukkaan evankeliumin mukaan Paavali teki tämän juutalaisten kristittyjen veljien neuvosta, jotteivät välit Jerusalemin juutalaisten kanssa olisi kärjistyneet. Näiden silmissä hänen persoonansa jo muutenkin oli iljettävä. Paavalille itselleen ei kuten tiedämme rituaalipuoli ollut mitenkään ~~xxxxxx~~ vahingollinen tai ristiriitainen, vaan pikemminkin yhdentekevä (Gal. 5:6).

Paavali antoi seuraajilleen aivan selviä opetustehtäviä jo kastettujen seurakunnan jäsenten suhteen. Nämä tehtävät heidän tuli suorittaa ulkopuolelle suuntautuvan lähetystyönsä ohella (1 Kor. 4:17, Efes. 6:21-22, 1 Tim. 3:1-13, Tiit. 2:1-10). Koko kirkon historia todistaa, että on mahdotonta olla erottamatta henkilöitä, joilla on korkea oikeus ja pyhä velvollisuus opettaa muille seurakunnan jäsenille uskon totuuksia, kristillisen moraalin normeja sekä ennen kaikkea herättää heissä iloinen tietoisuus siitä, että heidät on vapautettu Kristuksessa maailman kahleista ja että he kuuluvat Jumalalle (Room. 6:16-23, 1 Kor. 7:23). Paimenentehtävällä on tässä mielessä yleiskristillinen luonne eikä sen suhteen ole mitään erimielisyyksiä.

Näin ei ole laita hallintotehtävän suhteen, vaikka sekin on Pyhässä Kirjassa määrätty. Ne korkeat valtuudet käyttää "Taivasten Valtakunnan avaimia" ja niiden avulla "sitoa ja päästää" (Mat. 16:19), jotka Kristus ensin antoi apostoli ~~Petrus~~ Pietarille ja sitten muille apostoleille (Mat. 18:18), sekä apostoli Pietarille annetut erikoistehtävät "vahvistaa veljiä" (Luuk. 22:32) ja "paimentaa Kristuksen karitsoita ja lampaista" (Joh. 21:15-17), olivat sen hallinnon perustuksena, jota apostolit ja heidän opetuslapsensa toteuttivat alkuseurakunnan piirissä. Tämä valta on annettu Kristuksen opetuslapsille ikuisiksi ajoiksi ja se siirtyy vielä uuteen aikakauteen (Mat. 19:28).

Raamatussa on monia sekä lempeitä varoituksia (Ap.t. 15:7-11) että myös ankaria (Gal. 3:1-3), on myös esimerkki seurakunnasta erottamisesta (1 Kor. 5:1-5), jota seurasi erotetun uudelleen ottaminen seurakunnan yhteyteen (2 Kor. 2:5-11). Apostolien teoissa on myös esimerkki Jumalan kauheasta kostosta, joka seurasi välittömästi pahaa tekoa, jonka apostolit olivat paljastaneet (Ap.t. 5:1-11).

Paimen kirjeet todistavat piispanvallan asettamisesta jo apostolien aikana. Itse sanan merkitys (valvoja) viittaa piispalle kuuluviin hallinnollisiin oikeuksiin ja velvoituksiin. Ensimmäisessä kirjeessä Timoteukselle näistä velvollisuuksista puhutaan erittäin selvästi, muun muassa mainitaan piispalle tärkeä kyky hallita omaa huonekuntaansa, "sillä jos joku ei osaa hallita omaa kotiansa, kuinka hän voi pitää huolta Jumalan seurakunnasta?" (1 Tim. 3:5).

Toiselle hierarkiselle asteelle - papeille oli epäilyksettä ominaista oikeus ei ainoastaan opettaa ja neuvoa, vaan myöskin johtaa piispan apulaisena ja hänen johdossaan. Puhumattakaan niistä monista viittauksista tähän pappeuden asteeseen Apostolien teoissa (XI 30; XII, 23; XY, 4, 6; XYI 4: XX, 17), ja samoin joissakin apostoleiden lähetykskirjeissä (Jaak. Y, 14; I Timot. Y, 17, 19+ Tiit. I, 5) voidaan viitata Johannes Krysostomokseen, joka osoittaa hierarkisen asteen epätarkkuuden alkuperäisessä Kirkossa. "Presbyyttereitä kutsuttiin Kristuksen piispoiksi ja diakoneiksi ja piispoja kutsuttiin presbyyttereiksi... myöhemmin on jokaiselle annettu oma nimi.¹⁾

Pyhä Ignatios ANTiokaalainen (n.v 106) kutsuu noudattamaan kirkollista järjestystä ja "olla vastustamatta piispaa, jotta olisimme kuuliaisimpia Jumalalle...²⁾ JOTTA alistuessa piispalle ja prebyytterille ja olisitte pyhitetyt kaikessa".³⁾ Mikä koskee hierarkisten astojen keskinäistä alistussuhdetta, niin pyhä Ignatios sanoo "presbyterit ovat niin samanmielisiä yhtä piispan kanssa kuin kielet sitrassa".⁴⁾ Ja lopuksi, toisessa lähetykskirjeessään hän vetoaa "älkää tehkö mitään ilman piispaa ja presbytereitä".⁵⁾

Vaikka määrätyn vallankeskittämisen periaate piispan käsiin usein oli aiheena inhimillisten, esien syntisten tendenssien ja himojen, hallitsemisen, ylevyyden, kateuden ja n.e. heikkouksien ilmentymiselle, kirkon elämän vankan johtamisen tarve oli ja on niin suuri, että piispallinen hallinto ei ainoastaan lopullisesti tuli käyttöön jakamattomassa Kirkossa, mutta on säilynyt kaikkialla Kirkon jakautuessa Läntiseen ja Itäiseen Kirkkoon XI vuosisadalla. Enemmänkin, jopa suurin osa reformoiduista Kirkoista irroittautuessaan Rooman piispanistuimen haltijan vallasta ja hyläten pappeuden sakramentin, säilyttää silti piispallisen (tai presbyterisen) hallinnon, ja lisäksi piispan merkitys ja auktoriteetti monissa tapauksissa täälläkin on yhtä korkealla kuin Katolisissa Kirkoissa.

Nyt on vuoro kääntää huomio pappeuden sakramentaaliseen puoleen sen erottamattomassa yhteydessä Eukaristian sakramentin toimitamisen. Me jo puhuimme pappeuden olemuksesta, joka omaa erikoista armoa, joka tekee kristityn kyvykkääksi antaa Jumalalta pelastavaa armoa toisille ihmisille. Tarkentaen tätä määritelmää, täytyy huomauttaa kännenpäällepanemisesta, ikäänkuin ulkonaisena virkaan asentamisen merkinä, joka juontaa juurensa apostoliselta ajalta ja joka yhdistyneenä piispan ja koko seurakunnan rukoukseen muodostaa itse sakramentin rem Sacram (Apt. VI, 6; VIII, 17; XIII, 3; Timot. IV, 14; V 22; 2. Timot. 1,6; Hebr. VI,2).

Kuten on tunnettua, kummatkin Katoliset Kirkot, samoin kuin Anglikaaninenkin, antavat erikoista merkitystä känteäpäällepanemisen sukressiolle veden sen ensimmäisiin kännenpäällepanemisiin, jota suorittivat itse apostolit.

Jopa monissa protestanttisissa Kirkoissa on säilynyt vakaumus siitä, että kännenpäällepanemisen hetkellä (mikä taas on melkein yleiskritillinen traditio) kristitty saa ei ainoastaan oikeuden toimittaa Sakramenteja, ennen kaikkea Eukaristiaa, vaan myös Pyhän Hengen myötävaikutuksen, joka vahvistaa häntä tulevassa papillisessa työssä, myöskin Eukaristian toimittamisessa. Kuitenkin ortodoksisen opin mukaan kännenpäällepanemisessa annetaan ei ainoastaan myötävaikutus Eukaristain toimittamiseen, mutta myös kyky sitä toimittaa. Eukaristia, jonka toimittaa kristitty, jolla ei ole legitiimistä, ts. apostoleilta perittyä kännenpäällepanemistä, ei ole pätevä.

Esitelmässäni yritän tarkoin karttaa polemiista kärjistyneisyyttä, lähtien siitä, että pääasiani on ortodoksisen näkökannan positiivinen esiintuominen, mutta tässä yhteydessä en voi olla huomauttamatta, että protestanttisilta näkökannalta katsoen ordinaation olemus ei ole yhtä oleellinen. Myöskin reformoituissa Kirkoissa kättenpäällepaneminen antaa oikeuden toimittaa Eukaristiaa, mutta poikkeustapauksissa, minun tietääkseni, Sakramentin toimittaminen sallitaan myös maallikoille ja pidetään ettei Sakramentin olemus siitä kärsi. En pysähdy siihen, että apostolisella suksessiolla, vaikka sitä ekumenisissä piireissä pidetäänkin monien protestanttien taholta erittäin olennaisena ja hyödyllisenä kirkon rakenteen osanaasillä ei kuitenkaan ole ratkaisevaa merkitystä.

On olemassa vielä yksi kättenpäällepanemisen aspekti, joka on erimielisyyksien kohteena. Eräissä ^{ei}piispallisissa kirkoissa on olemassa presbyteerinen kättenpäällepaneminen, joka piispallisten Kirkkojen näkökannalta katsottuna ei ole pätevä. Viimeksimainittu täysin pätee vain suhteessa Katolisiin Kirkkojen kohdalla, jotka säilyttävät piispallisen kättenpäällepanemisen katkeamattomuuden; piispalliset reformoidut Kirkot katsovat presbyteeriseen kättenpäällepanemiseen suurella suvaitsevaisuudella ja jopa hyväksyen⁶⁾ juuri siksi, koska niille kättenpäällepaneminen on ensi kädessä investio, ts. määrättyjen oikeuksien saaminen, eikä armon saaminen, joka antaa sakramentaalisen toimintaoikeuden.

Palatkaamme kuitenkin ongelmiin, jotka koskevat sakramentin asettamisen jumalallista alkuperää. Jos pappeuden asettaminen Jumalan taholta opillisen ja hallinnollisen toimen voi olla, kuten me näimme, perusteltu monilukuisin viittauksin Pyhään Raamattuun niin pappeuden sakramentaalisen olemuksesta ja sen ilmenemismuodoista voitaisiin sanoa

(kuten se todetaankin joissakin ekumenisissa asiakirjoissa)⁷, että Uusi Testamentti vaikennee siitä, jos ei oteta huomioon Helluntain tapahtumaa. Pyhän Hengen laskeutumista apostoleiden päälle ei voida katsoa muuksi kuin siunaamiseksi erikoisin armon kyvyin, sen lisäksi meille on merkitystä sillä tosiasialla, että tätä suurta pyhitystä eivät saaneet kaikki uskoon tulleet.⁸⁾

Vaikkei Apostolien teoissa eikä lähetysskirjeissä, todellakaan ei ole nimenomaisia viittauksia kuka nimenomaan toimitti alkukirkoissa leivän murtamisen eli Eukaristian (vertaa Teet II, 42; 46; XX, 7; II:, 1.Korint. X, 15-17; XI 20-29), kuitenkin on kaikkein luonnollisinta otaksua, että se oli joko yksi apostoleista tai joku asetetuista kättenpäällepanemisen kautta, jonka apostolit olivat vihkineet, kyseisen seurakunnan jäsenistä.

Verrattaessa Raamatun määritelmiä, että Helluntain Karisman saivat ainoastaan Apostolit, (Teot I, 26- II, 4) ja että merkinnät Eukariastiasta (ottamatta huomioon sen asettamisesta Salaisessa Ehtoollisessa) ilmestyivät vasta Pyhän Hengen vuodatuksen kertomisen jälkeen, voi tehdä päätelmän, että sen toimittamiseen vaadittiin erikoista karismaattista lahjaa, jonka apostolit saivat nimen omaan tässä vuodatuksessa.

Jos hyväksytään tämä katsantokanta koskien Eukaristian ensimmäistä sidettä pappeuteen, niin tulee ymmärretyksi se, ettei voida sallia toimittaa Eukaristiaan periytyvän kättenpäällepanemisen kehysten ulkopuolella. Kuitenkin onko kysymys ettei saa sallia vaiko siitä että olisi epäpätevä?

Yritys vastata tähän peruskysymykseen vaatii vaikkapa pikaista pragmaattisen konseption esilletuomista, joka itse asiassa joko kieltää tai on välittämättä pappeuden olemuksen määräävästä karismaattisesta sisällöstä.

määräsivät useimmiten tämän seurakunnan jäsenten keskuudesta. Tätä johtajaa kutsuttiin erilaisin tavoin - "bljustitelj" tai "valvoja", ts. piispaksi tai "vanhimmaksi", ts. presbyteriksi, mikä selittääkin nimitysten sekoamisen, josta Johannes Krysostomos puhuu, nimitysten, joilla siihen ei vielä ollut tarkkoja hierarkisia rojoja. Tällaisen virkaan asettamisen tai määräämisen ulko-naisena merkinä (ordinaatio) oli kollektiivinen kännenpäälle-paneminen (Apos.teot VI, 6; XIII, 3; 1. Timot. IV, 14) tai yksilöllinen (Ap.teot VIII, 19; IX, 12; XIX, 6; 1. Timot V.22).

Hyvin nopeasti Kirkossa, eri seurakunnissa ilmestyivät aposto-lisen auktoriteetin heikentäjät, joiden opetus usein ei ainos-taan poikennut elävästä apostolisesta traditiosta, vaan myös muodostui suoranaiseksi valeopetukseksi tai harhaopiksi (2. Piet. III, 16-17; Galat. II, 4-5; Galat. V, 10-12; Filipp. III, 18-19; 1. Timot. VI, 3-5; 1, 19-20; 2. Timot. III, 13; IV, 3; Joh.ilm. II, 6; 15; III, 9).

Yllämainittu seurakunnan elämän demokraattisuus muodosti tätä varten hedelmällisen pohjan. Nimenomaan tämä seikka sai aposto-lit, heidän oppilaansa ja asettamansa henkilöt, ja samoin heille uskolliset tavalliset kristityt nykykielellä - maallikot , anta-maan erityistä jopa kasvavaa arvoa kännenpäällepanemisen suksessi-olle, jonka tuli olla todistettu epäilyksiä vailla oleva aposto-leilta peritty merkki, joka oli panttina siitä, että piispa, presbyytteri tai muu srk:n johtaja tai heidän alaisenaan toimiva diakoni tai diakonissa säilyttivät "terveen opin". (2.Timot.I,13), ts. oli oltava "siinä, mitä on opetettu, mikä... on uskottu, olla tietoinen kuka... on opettanut" (2. Timot.III, 14) toisin sanoen - merkinä todellisesta apostolisesta traditiosta ja alistumisesta kirkolliselle apostoleihin johtavalle esivallalle.

Ajan kuluessa, Kirkon ulkoisen ja sisäisen tilanteen vahvistuessa, (ensin vainojen väheneminen ja alkaen IV vuosisadalta niiden loppuminen kokonaan, kristinuskon edelleen levitessä) monet seurakunnat alkoivat kaivata tarkempaa ja kovempaa johtamista, mikä yhdessä seurakuntien johtajien käsiin huomattavien taloudellisten varojen kerääntymisen kanssa johti yhä suurempaa piispojen vallan ja vaikutuksen kasvun ja kirkollisen hallinnon keskitykseen, t.s. alueellisesti läheisen seurakuntien yhdistämiseen yhden piispan valtaan ja luonnollisesti; arvoasteitten tarkempaan määrittelykseen.

Tätä kehitystä seurasi seurakunnan tavallisten jäsenten hengellisen ja taloudellisen yleiseen pappeuden periaatteeseen perustuvan hengellisen ja taloudellisen oma-aloitteisuuden häviäminen. Uusien käännyttäneiden tulo seurakuntaan, jotka käännyttäjät hyvin usein ottivat kasteen vastaan, ei aatteellisista syistä, vaan usein henkilökohtaisen edun tavoittelun, muodin, sukulaissuhteiden ym. vuoksi, johdatti siihen hengellisen elämän tason alenemiseen, jota niin kirpeästi pahoittelivat IV ja V vuosisatojen Suuret Isät. Näissä olosuhteissa hyvin nopeasti hävisivät karismaattiset lahjat (ennustus, puhuminen "vierailla kielillä ym), jotka olivat luonteenomaisia alkukristilliselle kirkolle. Sen lisäksi piispat ja presbyteerit eivät voineet muuten kuin hyvin pidettyvästi, etteikö sanottaisi, negatiivisesti katsoa tällaisia hengellisen omavaltaisuuden ilmentymiä ja oma-aloitteisuutta seurakunnissa, jotka olivat kirjavia johtuen jäsentensä aatteellisesta ja siveellisestä luonteesta. Tämä sitä suuremmalla syyllä että näiden karismaattisten lahjojen ilmeneminen aikaan sai arvovaltavaatimuksia tuollaisia lahjoja omaavien taholta, mikä ei edistänyt hierarkkista arvovaltaa. Varovaisuutta krismaattisten lahjojen vapaaseen - ilmentämiseen alusta alkaen voidaan selvästi havaita jo 1.Korintolaiskirjeen XIV luvussa. Kirkolli-

senelämän keskittäminen ei sujunut ilman kitkaa ja jopa taistelua, esimerkkeinä voivat olla krooniset epäonnistumiset ja riidat Korinton seurakunnassa, jotka alkoivat vielä apostoli Paavalin eläessä (1. Korint. I, III, VI) ja jotka jatkuivat hänen kuolemansa jälkeen ¹⁰⁾.

Selostettuamme mainittua pappeuden syntyä koskevaa näkökantaa huomaamme, että siinä tärkein merkitys ja vaikutus annetaan siinä puhtaasti inhimillisille sosiaali-historialliselle ja jopa taloudellisille tekijöille. Hierarkia syntyy, muotoutuu ja kehittyy ennen kaikkea siksi, että se oli välttämätön tarkoituksenmukaiselle hyvän organisaation omaavalle ja normaalille seurakunnan elämän jatkumiselle.

Hierakkinen peryittyminen hyväksyttiin ikäänkuin kirkollisen, uskonopetuksellisen ja kurinalaisen yhteyden parhaana takuuna: " Meidän apostolimme, - kirjoitti yksi kaikkein ensimmäisistä Rooman piispoista Pyhä Clemens, - tiesivät Herramme Jeesuksen Kristuksen välityksellä, että tulee olemaan erimielisyyttä piispallisesta arvosta. Juuri tästä syystä he, saadessaan täydellisen ennakkotiedon, asettivat yllämainitut palvelijat (puhe oli aiemmin piispoista ja diakoneista) - P.M.) ja myöhemmin liittivät tähän auttamiseen määräyksen (EPINOMÉ), että silloin he kuolevat, muut kokeillut miehet ottaisivat vastaan heidän palvelustehtävänsä. ¹⁰⁾ 11)

Itse käättenpäällepanemista, ne jotka seuraavat ylläesitettyä konseptiota, jonka me nimitämme pragmaattiseksi pitävät, eivät niinkään krimaattisena salaisuutena kuin olemassaolevaan, ulkomaaiseen, vaikkapa symboliseen tekoon, jossa päämerkitys annetaan itseasettamistoimitukselle t.s. määrättyjen oikeuksien saamiselle ja vihkimiseen määrättyjen tehtävien suorittamiseksi.

Helposti voi tulla käsitykseen, minkä vastauksen antaa esilletuotu teoria meitä kiinnostavaan pääkysymykseemme: miksi pyhien palvelusten suorittamisesta ja ennen kaikkea Eukaristian Sakramentista tuli hierarkian etuoikeus. Ensin vanhemmille - apostoleille, piispoille, presbyytteereille, t.s. seurakuntien perustajille ja johtajille yhteisestä sopimuksesta annettiin oikeus johtaa rukouksia ja, luonnollisesti leivän murtaminen ja ripittäminen jonka yhteydessä lausuttiin asianmukaiset rukoukset ja ^{asetus} määrätyt sanat 12). Sen jälkeen apostoleiden ja heidän seuraajiensa asettamat henkilöt, oman henkilökohtaisen auktoriteetin ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi alkoivat kieltää Eukaristian toimittamisen muille kuin kanonisen vihkimyksen saaneille piispoille ja presbyyttereille. Tietysti, me jos me asetumme tälle kannalle, niin maallikoille asetettu kieltö toimittaa Eukaristiaa ihmisten säätämä määräys, jota ei voida perustella pyhillä kirjoituksilla eikä dogmaattisesti.

Me kutsuimme esille tuodun hierarkisen pappeuden synnyn ja vaikiutumisen teorian pragmaattiseksi, koska siinä kaikki pappeuden aspektit käsitellään ja arvioidaan pääasiassa niiden tarkoituksenmukaisuuden niiden olosuhteiden t.s. ajan ja paikan asettamien ehtojen määräävänä tilanteena. Ehkä ei olisi syytä pysähtyä tämän teorian edessä näin kauan, jos se ei olisi usein naamioitunut useimmille protestantelle suhtautumisessa pappeuteen. Tätä mieltähän ovat mm. monet menneiden vuosisatojen ja nykyaajan teologit. Lisäksi, tämä historiallis-pragmaattinen käsittelytapa jokseenkin selvästi vilahtelee monissa nykyaikaisissa ekumeenisissa asiakirjoissa, jotka tyyliältään ja sisällöltään heijastavat ajattelutapaa monissa niissä ekumeenisissa laitoksissa, joissa ovat laajasti edustettuina erilaiset tunnustukset ja denominaatiot, jotka perustuvat reformaatioon.

Ei voida kieltää, että itse XVI vuosisadan roformaattorit ajattelivat, käyttäen hyväksi katolisempaa ajattelutapaa ja oli kaukana siitä, että ajattelutavat pappeudesta puhtaasti inhimillisenä instituutiona. ¹³⁾ Mutta moderni protestanttinen teologia, pyrkien sopeutumaan niin sanottuun "kypsän yhteiskunnan" psykologiaan (mündige Gesellschaft), johon yhteiskuntaan liittyvät teoriat Raamatun jumalallisen alkuperän poistamisesta " kuolleesta Jumalasta jne, ei vain ole ainoastaan siirtynyt pois puhtasoppisesta luterilaisuudesta ja jopa kalvinismista, vaan on myös tosiasiaa kadottanut kristillisen perustan. Pienemmässä tai suuremmassa määrin sen sekularisoiva vaikutus kuvastuu terveellisemmin ajattelevien roformoitujen teologiien ja kirkon työntekijöiden ajatustavassa ja sanomistyyliä, usein heidän tahdostaan riippumatta, ehkä jopa alitajuisesti.

Miten pitää arvioida pragmaattinen versio kristillisestä näkökohdasta?

Sen peruspuute - jumalallisen kaitselmuksen alun ja armon vaikutuksen väheksyminen yleensä Kirkon historiassa ja yksityisesti hierarkkisen pappeuden synnyssä ja kehityksessä.

Niinpä, vaikka I vuosisadan Kirkon presbytterin ja piispan nimitystä usein käytettiin seurakunnan esimiehestä rinnakkain ¹⁴⁾, kuitenkin piispan (presbytterin) ja diakonin aste ja niiden funktionalinen tarkoitus rajoitetaan Raamatussa hyvin tarkkaan (Ap.teot VI, 1-6; 1. Timot. III, 1-13). Tärkeintä on kuitenkin se, että Raamattu yksiselitteisesti puhuu erikoisen papiston ja yleiseen pappeuteen perustuvan pappeuden toisistaan eroittamisesta. Tällöin näitä ei aseteta toisiaan vastaan, vaan ne täydentävät toinen toisensa. On riittävää tuoda esiin Jeesuksen Kristuksen käsky opetuslapsilleen, joka koskee heidän tulevaa lähetystoimintaa ja papillista toimintaa:

koko maailma, siis maallikot - ovat elovainio, apostolit ovat työntekijöitä ja Herra on elonkorjuun Herra (Matt. IX, 37-38); apostolit ovat opettajia ja kastajia, jotka on kutsuttu kastaamaan ja opettamaan kaikkia kansoja. (Matt. XXVIII, 19-20). Evankeliumin saarnaajat varustetaan erikoisilla armolahjoilla ja erilaatuisilla neuvoilla, jotka koskevat heidän tulevaa toimintaa. (Matt. X).

Apostoli Pietari saa käskyn "vahvistaa veljiä" (Luukk. XXII, 32) ja "kai~~tt~~ta~~st~~ Kristuksen lampaista" (Joh. XXI, 15-17). Näin ollen historialliset olosuhteet, jotka auttoivat hierarkkisen struktuurin vahvistamista, ovat ulkopuolisia seikkoja, joiden kautta toteutui Jumalan Kaitseلمus.

Uuden Testamentin todistuksen mukaan kännenpäällepaneminen on ulkonainen merkki, muttei vain virkaan määräämisen ja asettamisen, vaan Pyhän Hengen armon salaisen laskeutumisen merkki. (Ap.teot VIII, 17; IX, 17-18; 2. Timot. I, 6-7).

Mikä koskee Eukaristian Sakramenttia, niin se seikka että sen toimittivat vanhimmat (t.s. presbyytterit ja piispat) teki turhiksi erikoiset määräykset niissä lähetyskirjeissä ja ehkä suullisissakin ohjeissa, joita apostolit kohdastivat perustamilleen seurakunnille.

Se, että hierarkkia on Jumalan perustama ja sille kuuluva armollinen kyky toimittaa Sakramenteja on yleinen eikä ainoastaan Pyhien Clemensin ja Ignatioksen mielipide joihin me viittasimme vaan myöhempienkin Isien mielipide. Niinpä Pyhä Gregorios Teologi kirjoitti IV vuosisadalla: "Missä ja kuka toimittaisi meillä salaisen ja ylentävän jumalanpalveluksen, ellei olisi pappetta" 15).

Gregorioksen nuorempi aikalainen - Johannes Krysostomos on vakuuttunut, että kyky toimittaa Eukaristiaa on annettu papeille. Itse Jumalalta: "Tätä suurta salaisuutta - kirjoitti hän, - toimittivat ihmiset, mutta ihmiset, jotka on asetettu määräämään taivaallisesta; he ovat saaneet vallan, jota ei Jumala antanut enkeleille eikä arkkienkeleille" ¹⁶⁾.

"Yksin vain papilla on oikeus tarjota Veren kalkki". ¹⁷⁾

Verraten keskenään pragmaattista lähentymistä pappeuden sakramenttiin meidän siihen purustuvia vastalauseita voidaan tulla tulokseen, että ensinmainitussa on arvokasta ainesta: historiallisten tapahtumien ja ulkonaisten seikkojen huomioon ottaminen jotka kaikki vaikuttavat kirkollisen elämän kehitykseen, mutta teologista arvokkuutta ja merkitystä pragmaattiset johtopäätökset saavat silloin, kun niiden perustaksi asetetaan perustekijä, jumalallisen Kaitselmuksen ylin pragmatismi, joka johtaa Kirkkoa lopulliseen päämäärään: ihmiskunnan pelastamiseen sekatologiseen aktuelisointiin, explicite implicite, ihmiskunnan pelastamiseen, jonka on suorittanut explicite Herramme ja Pelastajamme Jeesus Kristus. Tässä sekagotologisesta näkökulmasta nähdään tehtävänsä loppuunsa suorittaneen hierarkkisen papiston lakkaaminen ja yleisen pappeuden esiintulo täydessä voimassa aikana jolloin Jumala tulee olemaan kaikki kaikessa. (1. Korint. XV, 28).

Pyhä Henki vaikutti Kirkossa ei ainoastaan apostolien ajalla; Se vaikuttaa siinä nytkin, sen menneisyydessä, nykyisyydessä ja tulevaisuudessa, toteuttaen Jumalan Pojan lupauksen: "Minä rukoulen Isää ja antaa toisen Lohduttajan, joka tulee olemaan kanssanne alati... Kun tulee Hän, Totuuden Henki, niin opettaa teitä kaikkien totuuteen". (Joh. XIV, 16; XVI, 13).

Piispa Mihail

12 toukokuuta 1974

KRISTILLINEN OPPI PELASTUKSESTA

Oppi pelastuksesta muodostaa koko jumalallisen ilmoituksen pääsisällön. Lupa pelastuksesta oli keskeinen jo Vanhassa Testamentissa. Tätä pelastusta "olivat etsineet ja tutkineet profeetat", jotka ennustivat maailmaan tulevasta Messiaasta (1.Piet.1:10). Uuden Testamentin keskeisenä sisällönä on taas ihmisen pelastus, jo täyttyneenä, tapahtuneena tosiasiana, voimana, joka reaalisesti alkoi vaikuttaa ihmiskunnan historiassa siitä hetkestä lähtien, jolloin "Ihmisen Poika on tullut maailmaan etsimään ja pelastamaan kadonneen" (Matt.18:11 - puuttuu suomalaisesta Raamatusta).

Dogmilla pelastuksesta on mitä keskeisin asema kristillisen uskonopin järjestelmässä, se esittää kristinuskon ydinsisällön, pelastususkontona (Matt.1:21, Luuk.2:30, Joh.3:17, Ef.2:5, Hebr.5:9). Tämä on dogmien dogmi, jonka ympärillä ryhmittyvät ja johon liittyvät muutkin kristillisen uskonnon dogmit, ja jolla dogmilla on perustuksen, selityksen tai ehdon asema. Tässä dogmissa yhtyy kristillisen jumaluusopin sisällön koko monipuolisuus muodostaen yhtenäisen maailmankatsomuksen, koska usko pelastukseen joko Kristuksen kautta tai Kristuksessa on perustana ei vain kristilliselle toivolle, vaan koko kristilliselle elämälle.¹⁾

¹⁾ Rovasti P.J.Svetlov, Kristillinen uskonoppi apolögeettisena esityksenä. 2. painos, Kiova 1911, s.8.

Tämän dogmin tärkeys on suorastaan riippuvuussuhteessa sen tehtävän suuruuteen, jonka tähden Jumalan Ainokainen Poika tuli maailmaan ja jonka hän suoritti Taivaallisen Isän tahdosta (Joh. 4:34; 17:4).

Lunastuksen (, redemptio) ja koko ihmisen synnistä ja sen seurauksista (Hebr.9:15, Room.3:24, I Kor.1:30) koko suuren tehtävän pelastuksen laski meidän Herramme Jeesus Kristus tullessaan lihaksi (Joh.1:14).¹⁾

Tämän tehtävän suorittamiseen oli tähdätty maailman Vapahtajan koko maanpäällinen elämä, jonka sinetöi hänen ristinkuolemansa, jota seurasi voitollinen ylösnousemus ja taivaaseen astuminen ja yhdessä tämän kanssa myös hänen ikuinen puolustuksensa ihmisten puolesta (I Joh.2:1, Hebr.7:25; 8:6; 9:15), ja hänen armollinen Pyhän Hengen myötävaikutuksella antamansa apu lunastuksen hedelmien omaksumiseksi. Pelastushistorian päättyminen taas liittyy tuleviin aikoihin, Kristuksen toisen tulemisen aikoihin, jolloin alkaa Jumalan Valtakunta (I Kor. 15:24-28).

1) Meidän pelastuksemme peittyi tuntemattomaan aluttomuuteen, sillä Kristus kutsutaan Karitsaksi, joka on teurastettu maailman luomisesta lähtien (Ilm.13:8; IPiet.1:19-20). Kts. A.Beliäev, Jumalallinen rakkaus, Moskova 1884, s. 263-264.

Ihmisten pelastamisen rakentaminen ()

jonka tehtävän Jumalan Poika Jumalan Isän tahdosta otti ja jonka hän täyttää Pyhän Hengen myötävaikutuksella, on niin suuri ja laaja, että sen täydellinen esittäminen on vaikea tehtävä. Riittää, kun muistaa, että Anselmus Kanterberilaisen jälkeen/
"Cur Deus Homo?" (1033-1109)/on kirjoitettu paljon esityksiä lunastuksesta. Kuitenkaan mykyäänkään ei voida sanoa, että tämä mitä syvällisin aihe olisi loppuun käsitelty ja täysin selvitetty. Sitä mahdottomampaa on lyhyessä esitelmässä selostaa tätä dogmia niin, että siihen sisältyisivät kaikki näkökohdat, jotka liittyvät pelastuskäsitteeseen. Ja kuitenkin esitettäessä kristillistä oppia pelastuksesta ei voida jättää huomioon ottamatta kolmea perusnäkökohtaa, jotka ovat tiiviissä vuorovaikutuksessa keskenään:

1) Syntiinlankeemuksen seurauksena ihmisluonto on niin turmeltunut, että sen entiselleen palauttamiseksi oli Vapahtajan tulo maailmaan välttämätön,¹⁾

2) Vapautuksen synnistä ja sen seurauksista teki todella meidän Herramme Jeesus Kristus, joka meidän pelastuksemme tähden tuli lihaksi Pyhästä Hengestä ja Neitseestä Mariasta, oli ristiin naulittu ja nousi ylös kuolleista, meni ylös taivaaseen ja on taas tuleva perustaakseen valtakunnan, jolle ei loppua tule (Uskontunnustus, kappaleet 3-7);

1) Pyhä Athanasios Aleksandrialainen tekee tästä seuraavan huomautuksen: "Puhuttaessa Vapahtajan tulosta luoksemme on välttämätöntä sanoa myös ihmissuvun alusta. Saamme tietää, että meidän syyllisyytemme oli aiheena hänen tulolleen ja meidän rikkomuksemme aiheutti Sanan ihmisrakkauden, mikä oli välttämätöntä, että Herra tulisi luoksemme ja ilmestyisi ihmisten keskelle." Kts. Saarna Jumal-Ihmisen lihaksi tulemisesta, 4. painos, osa 1, Pietari 1902, s.196.

3) Koko ihmiskunnalle annetun lunastuksen lahja tulee jokaisen omin ponnistuksin ja Jumalan pelastavaisen armon myötävaikutuksella omaksua.

I. Selostettaessa ensimmäistä näkökohtaa, täytyy ehdottomasti pitää mielessä, että Kaikkihyvä Luoja on luonut olemattomuudesta maailman, jotta kaikki luodut heille mahdollisessa määrin tulisivat osallisiksi siitä elämästä, jonka absoluuttisessatäyteydessä ja ehdottomassa täydellisyydessä omistaa Hän Itse, joka on kaikkitäydellinen ja aina oleva Elämä (Joh.14:6, Ap.19:5). Kaiken luodun kruununa ihminen verrattuna muihin luotoihin on kutsuttu täyteen ja täydellisimpään elämään, joka on kaikkein lähimpänä Jumallista Elämää. Saatuaan luomisessa Jumalalta elämän hengityksen (1.Moos.2:7), Jumalan kuvan kaltaisuuden (1.Moos.1:26), ihminen on kutsuttu kehittämään ja täydellistämään saamansa todellisen autuaan elämän aiheen tietoisesti ja vapaaehtoisesti pyrkimällä Jumalan kaltaisuuteen ja olemalla rakkauden liitossa omaan alkukuvaansa (1.Moos.2:15-17). Ensimmäisellä ihmisellä oli täysi mahdollisuus hänelle kuuluneen puhtauden ja himottomuuden seurauksena säilyttää luontonsa hengellisen ja fyysisen puolen harmonisen kanssakäymisen. Ollen taas alituisessa kanssakäymisessä Jumalan kanssa hän saattoi ei ainoastaan saavuttaa korkeinta siveellistä täydellisyyttä vaan myös kuolemattomuuden pantin, joka lähtee elämän alkulähteeltä.

Syntiinlankeamuksessa ihminen tietoisesti rikkoi rakkauden liiton Jumalan kanssa. Tämä autonomisen itsenäisyyden teko, eli pyrkimys saada mahdollisuus omaan elämään ilman

todellista yhteyttä absoluuttiseen elämään oli kohtalokas virhe, joka ihmisen kannalta oli myös surkea seurauksiltaan. Sen todellisen elämän sijasta, johon ihminen oli tarkoitettu, hänelle alkoi valhe-elämä, joka vain välttämättömyydestä johtaa fyysiseen ja hengelliseen kuolemaan (1.Moos.2:17, vert. Jaak.1:15, Room.6:23), ikuiseen tyydyttämättömyyteen ja kärsimykseen. "Rikkomalla käskyn," sanoo pyhittäjä Johannes Damaskolainen, "olemme turmelleet Jumalan kuvan ja vaivuttuamme syntiin olemme kadottaneet yhteyden Jumalaan ja jouduttuamme elämän ulkopuolelle jouduimme kuoleman vaikutukselle alttiiksi".¹⁾

Syntiin lankeemuksen seurauksena ihminen turmeltui kaikin puolin sekä itsessään että suhteissaan ympäröivään maailmaan. Hänessä heikkeni ja hämärtyi rakkaus Jumalaan ja sielulliselta tilaltaan hän tuli kykenemättömäksi välittömään kanssakäymiseen Jumalan kanssa. Itse ihmisen luonnossa, hänen omaksuttuaan egoistisen, jumalasta vieraantuneen elämänsuunnan, tapahtui voimien ja kykyjen perustuemeltumista, joka johti kaikkien näiden heikkenemiseen, niiden täydellisyyden huomattavaan kadottamiseen ja niiden kykyjen välisten suhteiden harmonian häiriintymiseen. Ihmisen korkeimman kyvyn, ihmisen hengen Jumalan luo pyrkimisen, heikentyessä ihmisten korkeiden pyrkimysten, vaatimusten hämärtyessä ihmisluonnossa tulivat vallitseviksi himot, jotka sittemmin tulivat mittaamattomiksi ja luonnon vastaisiksi (Ef.4:19, Room.1:26:30).

1) Ortodoksisen uskon tarkka selostus, 4. kirja, 4. luku, Pietari 1894, s. 201.

Esivanhempien syntiinlankeemus ei ollut kuolettava ainoastaan heille itselleen vaan ollen ihmisten tosiasiallisen synnillisyyden todellisena historiallisena alkuna levitti tänä synnillisen tilan sen kaikkine seurauksineen kaikkiin heidän perillisiinsä välttämättömien perimissääntöjen mukaisesti.¹⁾ Aatamissa tekivät syntiä kaikki, vaikka olivatkin henkilökohtaisen yksilöllisyyden ulkopuolella. Tietysti ketään Aatamin perillisistä ei ollut olemassa uskonnollis-siveellisen katastrofin hetkellä. Kuitenkin kaikki perilliset olivat jo olemassa Aatamissa yleisinhimillisen luonnon muodossa. Aatami ei ollut vain ensimmäinen ihminen vaan myös tulevan ihmiskunnan ainoa kanta-isä. Tämän johdosta jokainen ihminen edustaen yleisinhimillisen luonnon yksilöitymää, on tosiasiassa osallisena esi-isä Aatamin yleisinhimillisessä luonnossa. Tämän johdosta Aatamin syntiinlankeemuksessa oli kaksi toisistaan erottamatonta puolta, henkilökohtainen ja yleisinhimillinen. Tämän johdosta ei vain Aatamin vaan myös hänen jokaisen perillisensä, koska se on hänestä syntynyt, kohtalo syntiinlankeemuksesta lähtien määräytyy ensimmäisen rikkomuksen perusteella.²⁾ Mutta ihmisen osallisuus esi-isaan synnistä ei rajoitu siihen, että jokainen ihminen on osallinen yleisinhimillisessä luonnossa. Ihminen ollen persoonallinen henkilö tietoisesti tekee hänen luontoonsa päässeeseen synnillisen alun oman elämänsä periaatteeksi ja tulee näin vapaaehtoisesti

1) N.N.Glubokovskij, Pyhän apostoli Paavalin oppi synnistä, lunastuksesta ja vanhurskauttamisesta, "Kristillinen lukemisto" 1898, osa 2, s.474, 475.

2) S.M.Zarin, Asketismi ortodoksis-kristillisen opin mukaisesti Teos 1, kirja 2, Pietari 1907, s.42. Vtr.N.N.Glubokovskij, Pyhän ap. Paavalin julistuksen alkuperä ja olemus, Kirja 1, Pietari 1905, s.324-325.

solidaariseksi esi-isänsä synnille. Näin ihminen reaalisesti osallistuu Aatamin syntiin sekä luonnon samanlaisuuden että Aatamin uskonnollis-siveellisen elämän sisällön ja suunnituksen tietoisien ja vapaaehtoisten omaksumisen kautta.¹⁾ Aatamin kautta "synti tuli maailmaan ja synnin kautta kuolema, ... koska hänessä (venäjänkielinen Raamattu) kaikki ovat syntiä tehneet (Ruum.5:12). Yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta tulevat sukupolvet ovat tulleet syntisiksi (Room.5:19). Perisyynnistä (Peccatum originale) tuli näin ollen koko ihmis-suvun surkea perintö.

Ollessaan synnin vallassa ihmiset tietysti ymmärsivät oman kadotetun tilansa mutta eivät voineet vapautua siitä omin voimin, mistä vakuuttavasti todistaa Pyhä ap.Paavali sanoen: "Sillä minä en toteuta sitä mitä tahdon vaan mitä minä vihaan sitä minä teen... Tahto minulla kyllä on, mutta voimaa hyvän toteuttamiseen ei." (Room. 7:15-18). Tämän johdosta oli välttämätön Jumalan Pojan lunastusluomistyö (Kenosis), jotta langenneet ihmiset saattaisivat toteuttaa alkuperäisen kutsumuksensa jumalallisuuteen.²⁾

II. Yleensä kun selostetaan Kristuksen lunastustyötä dogmaattisissa järjestelmissä, Messiaan palvelustyö jaetaan profetalliseen, ylipapilliseen ja kuninkaalliseen työhön. Vaikka tällaisella jaolla on omat ansionsa, sitä on kuitenkin pidettävä ehdollisena, joskun jopa keinotekoisena. Ei voida pitää täydellisenä yritystään luopua mainitusta kaavasta

1) S.M.Zarin, mainittu teos, s.43

2) V.N.Losskij, Lunastus ja jumalallistuminen, Moskovan Patriarkaatin aikakauslehti 1967, no 9, s.65.

pitää Vapahtajan kolminaista palvelusta totuuden ilmoituksena (Kristus - Opettaja ja Maailman Valo), Jumalan rakkauden ilmoituksena (Kristus - Ylipappi ja Uhri maailman syntien puolesta) rististä ja sen voitosta maailmasta, sillä tällöin sellainen tärkeä tekijä kuin lihansituleminen jää teeman rajojen ulkopuolelle¹⁾. Tämän johdosta tässä esitelmässä kieltämättä perinteisen kaavan tarkoituksenmukaisuutta, pelastusoppia tullaan selostamaan yksinkertaisemman suunnitelman mukaisesti siinä järjestyksessä, joka on osoitettu evankeliumissa ja uskontunnustuksessa.

Ihmisten pelastamisen synnistä ja sen kuolettavista vaikutuksista toimitti Herramme Jeesus Kristus, joka vain yksin Jumal-Ihmisenä saattoi vapauttaa ihmiskunnan synnillisestä tilasta, jälleen luoda ihmisen ja uudistaa syntiinlankeemuksesta rikkoutuneen liiton Jumalan kanssa. Pyhä Raamattu sanoo aivan suoraan, että lukuunottamatta Kristusta, Jumalan Poikaa "ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmiselle annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman" (Ap.4:12). Sama ajatus esiintyy myös siinä rinnastuksessa, jonka esittää Pyhä ap. Paavali Aatamin ja Kristuksen välille (Room.5:12-21, 1.Kor. 15:45-49) ja jossa viitataan siihen, että "samoin kuin yhden ihmisen lankeemus on koitunut kaikille ihmisille kadotukseksi niin myös yhden ihmisen vanhurskauden teko koituu kaikille ihmisille elämän vanhurskauttamiseksi" (Room.5:18).

1) Rovasti P.J.Svetlov, Apologeettisen jumaluusopin kurssi, 2. painos, Kiova 1905, s. 293-460.

Objektiiviselta kannalta pelastun on Jumalan rakkaudenteko, "sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi Ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä" (Joh.3:16). Tämän johdosta Vapahtajan koko maanpäällistä elämää tulee tarkastella tämän rakkauden tekojen kokonaisuutena, rakkauden, jonka tarkoituksena on ihmisten vapauttaminen synnin vallasta.

Jo itse Jumalan ihmiseksi tulemisen tosiasiaa täytyy pitää Jumalan sanomattoman kadon^{sen}/~~sen~~ ihmiseen kohdistuneen rakkauden todistuksena, sillä Sana tultuaan ihmiseksi on elänyt meidän keskuudessamme (Joh.1:14), eikä Jumalan Poika ole hävennyt kutsua ihmiset veljikseen (Hebr.2:11). Pyhän Athanasios Suuren sanojen mukaan Vapahtaja osoitti meille "niin paljon ihmisrakkautta, että otti vastaan ihmisen ruumiin ja ilmestyi siihen".¹⁾

Jumalan "sen tähden piti kaikessa tuleman veljiensä kaltaiseksi, että hänsetä tulisi laupias ja uskollinen/~~ja~~ ylimmäinen pappi tehtävissään Jumalan edessä sovittaakseen (

) kansan synnit" (Hebr.2:17, vrt. Hebr.2:14-15). Sen kautta, että Kristuksessa jumalallinen luonto mitä tiiviimmin yhdistyi inhimilliseen, ihmiset saivat mahdollisuuden sovintoon Jumalan kanssa ja ryhtyä uudelleen siveelliseen rakkauden kanssakäymiseen ja yhteyteen hänen kanssaan. Ihmiseksi tulemisen kautta Jumalallinen tuli osalliseksi inhimillisestä ja inhimillisuus jumalallistyi. Siitä hetkestä, kun Sana tuli lihaksi, jumalallinen elämä Jumalan

1) Saarna Jumal-Ihmisen lihaksitulemisesta, kohta 4, Teokset, osa 1, s.196. Vrt. Pyhä Lyonin Ireneus, Harhaoppeja vastaan, kirja 3, luku 4,2; Pyhä Grēgorios Nizzan piispa, Suuri julistussaarina, luku 15, Teokset, osa 4, Moskova 1862, s.44.

Pojan kautta tuli osaksi ihmiskunnan historiaa. Ihmiskunnan elämä korottui jopa sille tasolle, että yhdessä Kristuksen kanssa se saavutti yhdessäolon Jumalassa (Kol.3:3)¹⁾ Pyhittäjä Johannes Damaskolainen selittäen kirkkoisien yhisen kannan lihaksitulemisen merkityksestä sanoo: "Meidän sukumme Luoja armollisen sydämensä takia tuli kaltaiseksemme tullen ihmiseksi kaikissa muissa suhteissa paitsi synnissä ja yhdistyi meidän olemukseemme. Sillä aivan niinkuin hän lainasi meille oman kuvansa ja oman hengähdyksensä, jota me emme osanneet säilyttää, niin nyt hän ottaa osaa meidän köyhään ja vaivaiseen luontoomme puhdistaa meidät ja tehdäkseen meidän turmeltumattomiksi ja jälleen osallisiksi hänen jumaluudestaan."²⁾

Kristuksen lunastustyö on todellinen sankariteko, todellinen taistelu pimeyden valtakunnan kanssa ja voitto siitä. Kristus vapautti ihmiset siitä, jolla oli "kuoleman valta" (Hebr.2:4) ja avasi pelastettaville Jumalan valtakunnan ovet. Vapahtajan maanpäällinen elämä oli todellista iankaikkista elämää, jonka hän avasi kaikille ihmisille. "Jumalallisen elämän ilmoitus maanpäällisen elämän olosuhteissa onkin Kristuksen maanpäällisen elämän pääsisältö, niin hänen henkilönsä kuin myös historialliselta kannalta."³⁾ Kirkkoisien teologia osoittaa, että meidän Herramme Jeesuksen

1) Rovasti P.J.Svetlov, Kristuksen Risti, 2.painos, Kiova 1907, s.347.

2) Ortodoksisen uskon tarkka selostus, kirja 4, luku 13, Pietari 1904, s. 219.

3) M.M.Tareev, Kristuksen elämä ja oppi, Pietari 1903, s.27.

Kristuksen koko maanpäälliseen elämän kilvoitus oli tähdätty ihmisten pelastamiseen: "Kristus syntymänsä, lihaksitulemisensa sekä kasteensa, kärsimyksenä ja ylösnousemuksensa kautta vapautti ismiholemuksen esi-isän synnistä, kuolemasta ja turmeluksesta ja tuli ylösnousemuksen esikoiseksi ja esitti itsensä tieksi, kuvaksi ja esimerkiksi, jotta myös me seuraten hänen jälkiään tulisimme lapseksiottamisen kautta siksi, mitä hän on luontonsa puolesta, toisin sanoen, Jumalan pojiksi ja perillisiksi, ja Kristuksen kanssaperillisiksi (Room.8:17)".¹⁾

Jos Jumalan Poika tuli maan päälle ja tuli ihmiseksi sitä varten, jotta voisi tuoda syntisille pelastuksen, niin myös hänen opillaan ja koko elämällään on sama tarkoitus. Uusi Jumalallinen totuus, jonka Kristus on julistanut, on tullut ihmiskunnalle eläväksi tekeväksi aluksi, sillä Herran sanat ovat "henki ja elämä" (Joh.6:63). Ollen totuuden valo (Joh.1:9, Joh.8:12) Kristus antoi ihmisille suuren siveellisen lain, joka johdattaa ihmisen uudistumisen tielle. Tämän lain perustana on rakkaus, johon perustuu meidän pelastuksemme sekä objektiivinen että subjektiivinen puoli (1.Joh.4:9-12, 19). Kerra ei ainoastaan sanalla vaan myös teoilla, omalla elämällään antoi ihmisille korkean opin, puhtaasta rajattomasta rakkaudesta sen johdosta, että hänen pyhin elämänsä maan päällä on havaintoesimerkkinä, korkeimpana neuvonantajana

1)Pyhittäjä Johannes Damaskolainen, samasta paikasta.

ja voimakkaana impulssina hänen seuraamiselleen siveellisen täydellistymisen tiellä. Tältä näkökannalta ihmisen elämä on eräs ihmiskunnan suurimpia aarteita, koska hänen antamansa ihanne, joka on pohjaton syvyydeltään ja mittavuudeltaan, on omaksuttavissa yleisinhimillisyytensä johdosta. Tämän lisäksi Kristus lahjoittaa myös voimia pyrittäessä ihan-
teeseen, sillä hän on asettanut rakkauden ihmisten sydämiin.¹⁾

Vapahtajan maanpäällinen elämä, joka on pyhin ja tyännä kaikkea totuutta ja tottelevaisuutta Jumalalle Isälle, ei ole ainoastaan esimerkki vaan samanaikaisesti on sen sovintoteon jatkamista, jonka hän on ottanut tehtäväkseen ja joka on annettu hänelle lihaksitulemisen yhteydessä antaakseen ihmisille oikeuden elämään, jonka he olivat menettäneet jättäen noudattamatta Jumalan tahdon. Kristus koko elämällään osoitti täydellisintä tottelevaisuutta Isänsä tahdolle (Joh.5:30, 6:38), jotta "niinkuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntiin, niin myös yhden kuulijaisuuden kautta monet tulevat vanhurskaiksi" (Room.5:19). Tämän johdosta hän "tyhjensi itsensä, ... hän nöyryytti itsensä ja oli kuulijainen kuolemaan asti, ha-
maan ristin kuolemaan asti" (Fil.2:7-8).

Lunastustyössä on aivan erityinen merkitys Kristuksen ristin kuolemalla koko maailman syntien puolesta. Vapahtaja vapaaehtoisesti maistoi kuolemaa ei vain sitä varten, että

1) A.Beliaev, Jumalan rakkaus, 2. painos, Moskova 1884, s.285, 297, vrt. S.M.Zarin, mainittu teos, s.38.

voisi näin todistaa rajattoman rakkautensa ihmisiä kohtaan tai vahvistaakseen oppinsa totuuden. Ennustaessaan kärsimyksistään, joista oli ennustettu jo Vanhassa Testamentissa (Jes.53) itse Herra viittaa siihen, että hän on tullut maailmaan "antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä"

(Matt.20:28). Niinpä pyhät apostolit ristin kuolemassa näkevät jumalallisen pelastustyön suurimman salaisuuden, saarnan ristiinnaulitusta Kristuksesta he pitävät pääkutsumukseensa (1.Kor.1:23, 2:2), koska hänen verellään on ihmiskunnalle annettu lunastus ja syntien anteeksiantamus (Ef. 1:7, 1.Piet.1:18-19).

Koska ristin kuolemalla on näin tärkeä asema pelastustyössä, kristillinen jumaluusoppi on aina pyrkinyt selvittämään tämän suurimman salaisuuden. Tällaisten pyrkimysten tuloksena eri aikoina on yritetty jumaluusopillisesti käsittää Golgatan uhrin merkitystä. Eräänä viehättävänä yrityksenä kuten tiedetään, oli n.s. juridinen teoria, joka, huolimatta siihen kohdistuneista suurista arvostelevista huomautuksista on suuresti vaikuttanut eri tunnustusten teologeihin usean vuosisadan ajan. Sen vaikutus on myös erittäin huomattava meidän (Venäjän Ortodoksisen Kirkon) kouluteologiassamme. Kuitenkin viime vuosisadalla joutui meillä erittäin vakavan arvostelun kohteeksi.¹⁾

Syventymättä mainitun teorian puolesta ja vastaan-arvosteluihin pitää kuitenkin huomauttaa, että meidän juma-

1) Kts. Arkkimandriitta Sergei (myöh. Patriarkka), Ortodoksinen oppi pelastuksesta, Zagorsk 1895, Rovasti P.J.Svêtlôv, Kristuksen Risti, 2.painos, Kiova 1907, (1.painos Kiova 1893), A.Tuberovskij, Kristuksen ylösnousemus, Zagorsk 1916 ja muut.

luusopissamme korostetaan Jumalan rakkauden merkitystä pelastustyössä. Tämä johtuu ei vain juridisen kannan äärimmäisyyksien arvostelusta, vaan sitä vaatii jo itse asian olemus. Pyhän Raamatun selvän opin mukaan ristinkuoleman lunastusvoima on sidottu siihen, että se on uhri (), jonka Kristuksen rakkaus tuo Jumalalle Isälle (Ef.5:2). Sama ajatus sisältyy myös kirkkoisien opetuksiin. Niinpä esim. Pyhä Johennaes Krysostomos, jonka oppia usein pidetään lunastuksen juridisen käsittämisen edistäjänä, sanoo: Jos tuskin kukaan on suostuvainen kuolemaan hyvänkään ihmisen puolesta, niin yritä käsittää sinin Valtiaasi rakkaus, kun hän joutui ristiinnaulituksi ei vain hyvien vaan syntisten ihmisten ja vihollistensa puolesta. Eikä kukaan muu halua pelastaa meitä, vaan se, joka meidät, jotka vielä olimme syntisiä, rakasti niin paljon, että antoi itsensä meidän edestämme."¹⁾ Tämä ei tietenkään sulje jumalallisen oikeudenmukaisuuden vaikutusta pois: "Isä oli vihainen meille ja oli tyytymätön meihin, koska luovuimme hänestä. Pojasta tuli välittäjä hänen ja meidän välillemme ja hän anoi Jumalaa meidän muolestamme... Hän otti päälleen syytteen ja vanhurskauden, välitti meille Isän tahdon ja tällöin sai kärsiä kuoleman. Me loukkasimme Jumalaa ja meidän täytyy kuolla. Mutta hän kuoli meidän puolestamme ja teki meistä arvollisia perimään testamentin".²⁾ Kirkkoisien opetuksen mukaisesti

1) Keskustelu 9,3 Roomalaiskirjeestä, Teokset, osa 9, Pietari 1903, ss. 587-588.

2) Keskustelu 16,1 Hebrealaiskirjeestä, Teokset, Osa 12, Pietari 1906, s.144.

täysin sopusoinnussa Raamatun kanssa Jumalan oikeudenmukaisuus (totuus) ja rakkaus ovat toisistaan erottamattomat, niin kuin siitä esimerkiksi sanoo Pyhä Basileus Suuri puheessaan Psalmista 116. Selittäessään sanoja "Herra on armollinen ja vanhurskas" (Ps.116:5), Pyhä Isä huomauttaa: "Raamattu aina kaikkialla yhdistää totuuden jumalalliseen armoon opettaen meille, ettei Jumalan armo ole milloinkaan ilman tuomiota eikä tuomio ilman armoa. Jumalan armahtautuminen harkiten ja oikeassa mitassa osoittaa armoa sen arvoisille, tuomitankin, säälien meidän puutteellisuuttamme toimittaa tuomion rangaisten meitä enemmän ihmisrakkaudesta kuin kostaakseen meille samassa mitassa". Tämän johdosta, kun pyhät isät puhuvat siitä, että Golgatan uhri on kannettu Jumalan oikeudelle, tämä merkitsee sitä, että uhri on kannettu Jumalan oikeudenmukaisen rakkauden tyydyttämiseksi.¹⁾ Tyydyttämisen aate ymmärretään eri tavalla kuin juridiikassa. Kun viimeksi mainittu asettaa Kristuksen lunastusuhriin suoraan riippuvuussuhteeseen Jumalan oikeuteen, kirkkoisien opetus näkee oikeuden tyydyttämisessä keinon synnin seurauksista vapautumiselle (Room.6:23, Hepr.2:14), t.s. näkee noissa ei niinkään paljon oikeudenmukaisuutta kuin Jumalan armoa.²⁾

Sekä Pyhä Raamattu että kirkkoisien teokset viittaavat maailman Vapahtajan ristinkuoleman uhrimerkitykseen.

Eräissä paikoin Jumalan Sana suorastaan nimittää Kristuksen ~~kuolemaa lunastusuhriksi~~ ihmisten synneistä, kun taas toisissa

1) Rovasti P.J.Svetlov, mainittu teos, s.424, vrt. S.M.Zarin, mainittu teos, s.38.

2) Rovasti P.J.Svetlov, mainittu teos, s.256, vrt. A.Tuberovskij, mainittu teos, s.248, 252, 260-262.

puhuu yleistäen, että vain Kristuksen kautta meille on synnit annettu anteeksi. Niinpä Pyhä ap.Pietari todistaa, että olemme "lunastetut ... Kristuksen kalliilla verellä, niinkuin virheettömän ja tahrattoman karitsan" (1.Piet.1: 18-19), että Kristus "kärsi kerran kuoleman syntien tähden, vanhurskas väärrien puolesta" (1.Piet.3:18, vrt.2.Kor.5:21). Pyhä ap.Paavali myös puhuu lunastuksesta "Kristuksessa Jeesuksessa, jonka Jumala on asettanut armoistuimeksi uskon kautta hänen vereensä, osoittaakseen vanhurskautta, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit" (Room.3: 24-25, vrt. 5:8-10, 8:3, Gal.3:13, Ef.1:7, 5:2, Kol.1:14, 1.Tim.2:5-6 ja muut). Lähetyskirjeessään heprealaisille Pyhä ap.Paavali erityisen tarkkaan selostaa oppia Kristuksen lunastusuhrista, jonka esiintuo armollinen ja uskollinen ylimmäinen pappi (Hepr.2:17). Kristus apostolin sanojen mukaan on ikuinen ylimmäinen pappi Melkishidekin järjestyksen mukaan (hepr.5:10, 7:21), joka tuo uhriksi oman itsensä (Hepr.7:27). Apostoli sanoo, että Kristus tulevaisen hyvän ylimmäisenä pappina meni kerta kaikkiaan kaikkein Pyhimpään ja sai aikaan iankaikkisen lunastuksen () omalla verellään (hepr.9:11-12). Ja verraten Golgatan uhreja Liiton uhriin (Hepr.9:15-22) Pyhä ap. Paavali huomauttaa, että uuden liiton välimiehen kuolema oli lunastukseksi rikoksista, jotka on yehty ensimmäisen liiton aikana (Hepr.9:15) Näin ollen Pyhä Raamattu opettaa, että Jumalan Poika on ottanut ruumiillisen kuoleman maailman syntien puolesta, jotka hän on ottanut kantaakseen, että hänen syytön kuolemansa

oli lunastus ihmisten syntien puolesta, jotka olisivat syneistä ansainneet kuoleman, että ristin uhrin Kristus kantoi rakkaudesta ihmisiä kohtaan ollen sekä ainoa todellinen ylimmäinen pappi että mitä täydellisin uhri.

Jumallisen ilmoituksen mukaan myös pyhät isät ja kirkon opettajat yksimielisesti opettivat Kristuksen kuolemasta kuten lunastusuhrista, jonka on kantanut Jumalan Poika. Niinpä Pyhä Athanasios Suuri todistaessaan Vapahtajan maailmaantulon välttämättömyyttä huomauttaa, että Isän Poika on kantanut uhrin kaikkien puolesta, syyllisten puolesta antaen itsensä kuolemalle, että tekisi kaikki vapaiksi syntiin lankeemuksen vastuusta.¹⁾ Pyhä Ilarios Piktavilainen sanoo, että Jumalan Ainokainen Poika " kuolemallaan on poistanut tuomion kuolemaan, että uudella luomisella omassa persoonassaan meidän pelastuksemme tähden hän poistaisi muinaisen tuomion. Hän antoi nautita itsensä ristiin hävittäkseen kaikki tuomiomme kiroukset". (De Trinitate, 1:13)²⁾

Ristinkuolemallaan Kristus sovitti ihmiset Jumalan kanssa (Kol.1:20, Romm. 5:10) "ja uskoi meille sovituksen sanan" (2.Kor.5:19, vrt. Romm.5:11). Sovitus merkitsee ihmisen ja Jumalan välisen liiton jälleen perustamista ja Kristus todellakin omalla verellään perusti Uuden Testamentin (1.Kor. 11:25) ollen sen välittäjänä ja välimiehenä () (Hepr.9:15).

1) Jumalan sanan lihaksitulemisesta, 25, Teokset, osa1, s.222.
2) Kts.I.B.Popov, Pyhä Ilarios, Piktavian piispa, Jumaluusopilliset työt, osa 7, 1971, s.154.

Lunastusuhrin hedelmänä on myös ihmisten vapauttaminen synnin vallasta. Kristus on kärsinyt juuri sen tähden, että vapauttaisi ihmiset kaikesta laittomuudesta ja puhdistaisi heidät synnin saastasta (2.Tiit.2:14), hävittäisi synnin (Hepr.9:26) ja pyhittäisi ihmiset verellään (Hepr.13:12). Kristuksen suorittamalla lunastustyöllä on yleinen merkitys. Selittäessään Pyhän ap. Paavalin sanoja "että hän Jumalan armosta olisi kaikkien edestä joutunut maistamaan kuolemaa" (Hepr.2:9, vrt.1.Joh.2:2).., Pyhä Johannes Krysostomos sanoo: "ei vain uskovien puolesta, vaan koko luomakunnan puolesta, hän kuoli kaikkien puolesta. Ja siitä, että kaikki eivät ole uskoneet, hän on täyttänyt tehtävänsä".¹⁾

Kristuksen risti ylensäkin on Jumalan siunauksen ja kaikkien autuutta varten tarvittavien hyvyyksien lähtökohta. Ristin kautta annetaan armon runsaus (Ruum.5:17) ja avataan tie iankaikkiseen elämään (Room.6:23). "Kristus ei ole vain korjannut sen, minkä Aatami oli rikkonut, vaan teki jotain paljon suurempaa ja korkeampaa", sanoo Pyhä Johannes Krysostomos, "... Mehän vapauduimme rangaistuksesta, tulimme riisutuiksi kaikesta pahasta, uudesti synnyimme korkeudesta, nousimme ylös haudattuamme muinaisen ihmisen, tulimme lunastetuiksi, pyhitetyiksi, laksiksi otetuiksi, vanhurskauteiksi, tulimme Ainoasyntyisen veljiksi, tulimme hänen kanssaperillisikseen ja hänen kanssaan tulimme hänen ruumiikseen, yhdistyimme häneen niinkuin vartalo päähän. Kaiken tämän

1) Puheet 4,2 lähetysskirjeestä roomalaisille, Teokset, osa 12, Pietari, 1906, s.41.

Paavali luki armon runsaudeksi osoittaen, että olemme saaneet ai ainoastaan lääkkeen, jonka tarvitsemme haavoihimme, vaan myös terveyden, kauneuden, kunnian, maineen ja sellaiset arvot, jotka ovat paljon korkeampia kuin meidän luontomme.¹⁾ Samanlaisen ajatuksen ristinkuoleman hedelmästä esittää myös pyhittäjä Johannes Damaskolainen: "Ei millään muulla vaan juuri Herramme Jeesuksen ristin kautta kuolema on kaadettu, esivanhempien synti hävitetty, tuonela menettänyt saaliinsa, ylösnousemus annettu. Meille on annettu voima ylenkatsoa nykyisyyttä jopa itse kuolemaakin, on järjestetty paluu alkuperäiseen autuuteen, paratiisin portit on avattu, meidän olemuksemme on istuutunut Jumalan oikealle puolelle, olemme tulleet Jumalan lapsiksi ja perillisiksi ja kaikki tämä on järjestynyt ristin kautta".²⁾

Pelastavainen oli myöskin ristinkuolemaa seurannut Lunastajan laskeutuminen alas tuonelaan ja Pyhä Raamattu todistaa, että Kristus kuoltuaan ruumiillisesti tuli elväksi hengessä, "jossa hän myös meni pois ja saarnasi vankeudessa oleville hengille" (1.Piet.3:18-19, vrt. Ap.2:27-31). Pyhän Ireneuksen sanojen mukaan "Herra astui alas tuonelaan saarnaten täälläkin tulemisestaan ja julistaen syntien anteeksiantoa häneen uskoville".³⁾ Johannes Damaskolainen taas sanoo, että Kristus astui alas tuonelaan, jotta myös siellä dulle loistaisi valo. Jähän lopettaa: "vapauttaen ne, jotka aikojen

1) Puhe 10,2 lähetyskirjeestä roomalaisille, TEokset, osa 9, s.595-596.

2) Ortodoksisen uskon tarkka selostus, 4.kirja, luku 11, s.214.

3) Harhaoppeja vastaan, 4.kirja, luku 27,2, vrt. luku 20,1, 3.kirja, luku 20,4.

alusta lähtien olivat sidotut, Kristus palasi takaisin kuolemasta elämään luodenmeille tien ylösnousemukseen."¹⁾

Kristuksen ylösnousemus ei ole ainoastaan mitä suurin ihme, joka todistaa Messiaan jumalallisen armon, hänen palvelunsa lunastusmerkityksen ihmiskunnalle, vaan myös se on todistus todellisesta voitosta kuoleman yli. Tähän tosiasiaan, kuten tärkeimpään perustukseen, perustuu koko kristinusko, sillä ellei Kristus ole ylösnoussut, niin turha on meidän silloin uskoa (1.Kor.5:14). Kristuksen ylösnousemus on luvattujen hyvyv ja erityisesti yleisen ylösnousemuksen ja iankaikkisen elämän todellinen pantti (1.Kor.15:20-22, 53-54), mistä itse Vapahtaja puhui omille opetuslapsilleen (Joh.6:40,54, 8:24-29). Voidaan sanoa, että soteriologinen prosessi on saavuttanut periaatteellisen täyttymyksensä Vapahtajan ylösnousemuksessa, joka on lunastusuhrin tulos ja Jumalan voiman voitto pahasta, jumalan, joka persoonansa kautta on tullut lihaksi Kristuksessa.²⁾ Pyhä Johannes Krysostomos sanoo, että ylösnousemuksellaan Herra hävitti kuoleman, voitti paholaisen vallan ja avasi meille tien pelastukseen.³⁾ Pyhä Atanatios Suuri taas huomauttaa, että kukistettuaan kuoleman Vapahtaja "antoi kaikille kuolemattomuuden ylösnousemuksen lupauksella. Tämän ylösnousemuksen alkuna hän itse herätti kuolleista oman ruumiinsa."⁴⁾

1) Ortodoksisen uskon tarkka selostus, 3.kirja, luku 29, s.197.
2) A.Tuberovskij, mainittu teos, s.265-269, kts. vielä Bryselin Belgian arkkipiispa Vasilij, Kristuksen pelastustyö ristillä ja ylösnousemus, Moskovan Patriarkaatin aikakauslehti 1973, no 2, s.67-68.
3) Pääsiäissäarna, 1,2, Teokset, osa 3, Pietari 1897, s.820-821.
4) Saarna Jumalan Sanan lihaksitulemisesta, luku 32, s.232.

Kristuksen taivaaseen astumisella kirkastuneessa ja jumalallistuneessa ruumiissa on myös syvällinen merkitys pelastuvalle ihmiskunnalle, sillä se avaa vapaan tien hyveelliselle kohoamiselle Jumalan valtakuntaan, johon Herra on noussut valmistamaan sijaa (Joh.14:2). Taivaaseen menemisellä osoitetaan, että Kristuksessa on kirkastunut ihmisluonto, joka on tullut arvolliseksi osalistumaan jumalalliseen elämäänsä. Tällä tapahtumalla päättyy Vapahtajan palvelustyö ja hänen näkyvä oleskelunsa maan päällä, mutta, Johannes Krysostomoksen sanojen mukaan, Herran taivaaseen astuminen on ollut panttina Pyhän Hengen alastulemiselle.¹⁾

III. Pyhän Hengen alaslähtämisen kautta on pantu alku kirkon elämälle, jonka Kristus on lunastanut verellään (Ap.20:28), on aloitettu tehdä ihmiset osallisiksi niistä lahjoista, jotka maailman Vapahtaja on tuonut maan päälle.

Kirkossa, joka on pyhityksen välikappale, Pyhän Hengen myötävaikutuksella tapahtuu pelastustyön toteuttaminen. Tämä tapahtuu jumalallisen armon (, gratia) avulla, joka armo uudesti synnyttää ihmisen ja tekee hänestä uuden luomuksen. Yleensä erotetaan kaksi armon lajia: edelläkäypä ja vanhurskauttava armo. Tietysti armo Jumalan voimana on jakamaton ja tällainen ryhmittely viittaa ainoastaan erilaisiin vaikutuksiin, jotka armo saa aikaan ihmisessä. Edelläkäypä armo, jota myös evankeliseksi armoksi kutsutaan, kutsuu kaikki ihmiset uskoon Kristukseen ja katumukseen

1) Puhe Helluntaipäivänä, Teokset, 12. osa, s.959.

tuoden heidät pelastuksen sanan kautta kääntymykseen. Kun taas vanhurskauttava armo aikaan saa vanhurskauttamisen () ja pyhityksen (

), tai Kristuksen puoleen kääntyneen ihmisen uudestisyntymisen. Armo on myös välttämätön hengellisen elämän säilyttämiseksi, vahvistamiseksi ja siihen parlaamiseksi, ja se todella edistää tätä, kun ihminen pyrkii siveelliseen täydellisyyteen.

Pyhittävä armo, jonka luokse olemme päässeet Vapahtajan lunastusuhrin kautta, annetaan sakramenteissa. Kaikkiaan sakramenteja on seitsemän. Ensimmäinen niistä on kaste, jossa ihminen saa uudestisyntymisen armon (Joh.3:3-6). Jumalan armon vaikutus kastettavaan on vanhurskauttamis^{ssä}/tai pyhittämis^{ssä} (1.Kor.6:11), puhdistamisessa tai jälleenluomisessa. Kasteessa ihmisestä tulee uusi luomus (2.Kor.5:17, Gal.6:15, uusi olento "joka Jumalan mukaan on luotu totuuden vanhurskauteen ja pyhyyteen" (Ef.4:24) elämän uudistamiseksi (Room.6:4). Tämä tapahtuu sen tähden, että kasteessa armon kautta hävitetään ei vain perisynti vaan myös kaikki muut synnit,¹⁾ ja ihmiset "puhdistuvat kaikista vioistaan"²⁾ vanhan ihmisen ristiinnaulitsemisen kautta (Room.6:6, Gal.5:24) tai synnillisen ruumiin riisumisen kautta (Kol.2:11). Ja kuten Kristus herättyään kuolleista, ei enää kuole, niin myös mekin, jotka olemme saaneet kasteen armolahjan, heräämme hengellisestä kuolemasta elääksemme

1) Pyhittäjä Johannes Krysostomos, Puhe 10,2 läh.kirjeestä roomalaisille, Teokset, osa 9, s.595.

2) Pyhittäjä Johannes Krysostomos, Puhe 1,3, Teokset, osa 2, Pietari 1896, s.253.

vanhurskaudessa (Room.6:2-18, Kol.2:11-13). Näin ollen kaste vanhurskauttaen ja pyhittäen ihmisen avaa uskoville mahdollisuuden osallistua kaikkiin lunastyön hedelmiin.

Ollen syntyminen hengelliseen elämään, joka tapahtuu Pyhän Hengen voimalla, kaste aikaan saa uudestisyntyneen todellisen tulon armovaltakuntaan. Mutta kaikkein kiintein yhteys Kristukseen ja lunastuksen armolahjojen saaminen annetaan eukaristia-sakramentissa. Itse Herra on sanonut: "Joka syö minun lihaani ja juo minun vereni, se pysyy minussa ja minä pysyn hänessä" (Joh.6:56). Tällä sakramentaalisella kanssaolemisella on ihmiselle suuriarvoinen merkitys, sillä se antaa hänelle elämän Kristuksessa (Joh.6:57) ja iankaikkisen elämän tulevassa ajassa (Joh.6:54). Eukaristialla on suora yhteys Vapahtajan ristinkuolemaan ei vain sen julistamisena (1.Kor. 11:26) tai muisteleminen (Luuk.22:19), vaan pääasiassa Golgatan uhrin aktualisointina, joka on kannettu "syntien anteeksiantamiseksi" (Matt.26:28).

Koska eukaristiasta on jo monipuolisesti keskusteltu neuvottelukokouksessa, niin näillä lyhyillä huomautuksilla voidaan rajoittaa sen koskettelemisessä. Muiden sakramenttien tulee taas olla erityisen tutkimuksen kohteina, koska ne ovat melko laaja aihe. Tämän takia en pysähdy niihin, tulen alempana käsittämään pelastavan armon ja ihmisen ponnistusten yhteisvaikutuksia.

Armollisen uudestisyntymisen jälkeen ihmisessä täytyy tapahtua todella Kristuksen kaltaiseksi tuleminen täysin tietoisella elämäntoiminnalla, henkilökohtaisella kilvoituksella, Pyhän Hengen armon myötävaikutuksella. Joka on tullut vanhurskaudeksi kasteessa, se on vapautunut entisistä synneistä. Mutta täytyy tehdä työtä myös itsensä kanssa kasteen jälkeen. Heitettyään pois entisen elämän ihmisen tulee aloittaa uusi. Gregorioa Nizzan piispa sanoo: "Niin pian kuin sielu alkaa vihata synnillistä elämää ja mahdollisuuksien mukaan omaksuu hyvyiksiä täynnä olevan elämän ja ottaa vastaan Pyhän Hengen armolahjat soveltaen nämä lahjat elämäänsä, silloin sielu tulee uudeksi ja uudestiluoduksi".¹⁾ Siis ei riitä, että kieltäytyy synnillisestä elämästä ja antaa itsensä Kristukselle, täytyy toteuttaa tämä antautumuksensa ja omaksua elämäänsä vastaanotettu armo.²⁾ Pyhän Johannes Krysostomoksen mukaan "vaikka kaste onkin kuolettanut meidät synniltä, mutta siitä eteenpäin meidän täytyy itse alituisesti kaikilla voimillamme täydellistää itseämme".³⁾ Armon vaikutus ihmisen henkilöön ei lannista hänen yksilöllisiä kykyjään, vaan se tapahtuu niin, että nämä kyvyt vapaaehtoisesti alistetaan Jumalan voimalle. Koska vain ihmisen tietoisilla ja vapailla teoilla ja tiloilla voi olla siveellistä merkitystä ja koska vain ne voivat

1) Jumalassa olevan elämän tarkoituksesta, Teokset, 7.osa, Moskova 1868, s.272.

2) Arkkimandriitta Sergei, Ortodoksinen oppi pelastuksesta, s.214.

3) Puhe 10,4 lähetyskirjeestä roomalaisille, Teokset, osa 9, s.599, vrt. Puhe 13,6, läh.kirjeestä roomalaisille, s.745.

määrätä ja olla ehtona pyhyiden saavuttamiselle, niin pelastuksen omaksumisessa kaik-n täytyy tapahtua vapauden ja armon keskinäisellä myötävaikutuksella (Filipp.2:12-13).¹⁾ Tämän totuuden lyhyesti mutta hyvin täsmällisesti on esittänyt pvhä ap.Paavali seuraavilla sanoilla: "Mutta Jumalan armosta minä olen se mikä olen, eikä hänen armonsa minua kohtaan ole ollut turha, vaan enemmän kuin he kaikki minä olen työtä tehnyt, en kuitenkaan minä, vaan Jumalan armo, joka on minun kanssani"(Röm.15:10). Tämän mukaisesti myös sanoo Pyhä Basileos Suuri: "inhimillinen aloite hyvässä ei tapahdu ilman ylhäältä tulevaa apua eikä ylhäältä tuleva apu tule sen päälle, joka ei osoita siihen tarpeellista ponnistusta. Päinvastoin hyvän teon tekemiseen tarvitaan molempia, sekä ihmisen ponnistusta että uskon mukaan ylhäältä tulevaa apua".²⁾ Tämän mukaisesti jumalallisen armon ja ihmisten ponnistusten yhteistyö on välttämätön pelastumistyössä.

Se mikä on sanottu armon ja vapauden yhteisvaikutuksesta, vapauttaa todennäköisesti välttämättömyydestä käsitellä hyvien töiden merkitystä. Vastakkaisuudet, jotka koskivat äskeistä aihetta, olivat skolastiikan synnyttämiä, joihin on myötävaikuttanut myös poleeminen henki, joka oli saanut osapuolet kärjistämään kantaansa, tässä ei ole oikea paikka takertua yksityiskohtiin, riittää kun esittää eräitä yleisiä johtopäätöksiä.

1) S.M.Zarin, mainittu teos, s.85-86.

2) Kilvoitusohjesäännöt, luku 15, Teokset, 2.osa, Pietari 1911, s.507.

Pyhä Raamattu selvästi todistaa siitä, että usko ilman tekoja on kuollut (Jaak.2:17-26). Itse Kristus on sanonut seuraajilleen: "Ei jokainen, joka sanoo minulle: Herra, Herra, pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon". (Matt.7:21). Jumalan tahto on taas esitetty käskyissä (Matt.luvut 5-7 ja muut), jotka määrittävät meidän suhteemme Jumalaan ja ihmisiin sekä määrittävät meille tiettyjä tekoja (esim.Matt.25:35-45). Tämän johdosta itse kysymys siitä, tarvitaanko tekoja tai ei, on turha. Kuitenkin on tärkeätä se, miten hyvät työt ymmärretään ja miten niihin suhtaudutaan. Herra vaatii meiltä seuraavaa: "Kun olette tehneet kaiken, mikä teidän on käsketty tehdä, sanokaa: me olemme ansiottomia palvelijoita, olemme tehneet vain sen, minkä olimme velvolliset tekemään" (Luuk.17:10). Tämä merkitsee sitä, ettei voi olla puhe joistakin yli tarpeen tehdyistä hyvistä töistä tai ansioista ihmisen puolelta. Päinvastoin kristityn tulee aina tuntea oma kelvottomuutensa ja hänen on alituisesti pyrittävä täydellisyyden ihanteeseen (Matt.5:48): Edelleen Vapahtaja määrää kristityille heidät keräämään säävyisyyttä, nöyryyttä, sydämen puhtautta, rakkautta, t.s. sellaisia sisäisiä ominaisuuksia, joilla ei ole määrättyä muotoa ja jotka ulkonaisesti voivat ilmetä eri tavalla. Nämä sisäiset hyveet itse asiassa ovatkin se armollinen pohja, josta kasvavat ulkonaisten hyveitten hedelmät. Jos ihminen pitää huolta vain ~~ulkonaisten~~ teoista tosiasioina ilman sisäistä uudistumista, sellaiset teot tietenkään eivät voi edesauttaa pelastumista. Ap.Paavali sanoo: "Jos minä jaan kaikki

omaisuuteni ja annan ruumiini poltettavaksi, mutta minulla ei ole rakkautta, minulla ei ole siitä mitään hyötyä" (1.Kor.13:3). Tästä selviää, että ulkonaisten tekojen arvo riippuu sisäisten hyveitten arvosta.

Sisäinen hengellinen täydellisyys ~~xiix~~ määräytyy siitä, miten itse kukin on avannut olemuksensa Jumalan armon vastaanottamiselle. Sitä mukaa kuin kristitty saavuttaa pyhyyden tilan, yhdessä tämän kanssa tapahtuu hänen osallistumisensa korkeimpaan hyvyyteen, s.t. Jumala-yhteyteen, Jumalassa olemiseen, hengelliseen autuuteen, joka kaikessa täyteydessään avautuu vasta tulevassa elämässä. Yhteys Jumalan kanssa antaa ihmiselle korkean armon asteen Jumalallistumiseen ().

Opin jumalallistamisesta me löydämme pyhien isien kirjoituksista, mutta tämä ei merkitse, että heidän tällainen jumaluusopillinen ajattelunsa olisi jotakin uutta evankeliumiopin rinnalla. Se perustuu juurinevankeliumiin ja johtuu itse Herran ja hänen apostoleittensa opetuksesta. Koko evankeliumin oppi jumalallistumisesta ja Jumalan lapseksitulemisesta ja lapseksi ottamisesta avautuu apostolien lähetysskirjeessä, juuri opissa jumalallistumisesta, jotta me kaikki tulisimme osallisiksi Jumalan olemuksesta" (2.Piet.^{1,4})¹⁾

Tunnetaan Pyhän Ireneos Lyonilaisen lausunta: "Jumalan Poika on tullut ihmisen Pojaksi, jotta ihmisen Poika tulisi Jumalan Pojaksi"²⁾, Myöhemmät kirkkoisät ja ortodoksiset jumaluusoppineet ovat toistaneet näitä sanoja pyrkien "vetämään tästä lauseesta itse kristinuskon olemuksen:

1) Arkkimandriitta Kyprian, Pyhittäjä Gregorios Palaman antropologia, Pariisi 1950, s.393.

2) Harhaoppeja vastaan, 3.kirja, luku 10,2.

Jumalan alastulemisen aina meidän kadonneen ihmiskuntamme alhaisimmalle tasolle asti, kuolemaan asti. Tämä alastuleminen avaa ihmisille tien nousemiselle, rajattomia näköaloja luodun yhtymiselle jumaluuden kanssa. Jumalallisen henkilön, Kristuksen, alas tuleva tie () tekee ihmisille mahdolliseksi ylösnousevan tien meidän () Pyhässä Hengessä." ¹⁾ Pyhille isille jumalallistuminen ei ollut aate tai teoria tai dogmi vaan enne kaikkea ja ensimmäisenä kristillisen armon ohjaaman elämän tosiasia. ²⁾ On selvää, että tällaisen tilan saivat kokea myöskin apostolit, jotka paloivat toivosta vapautua ja olla Kristuksen kanssa (Filipp.1:23). Todistus tästä voidaan nähdä myös ap.Paavalilla: "en elä minä vaan minussa elää Kristus" (Gal.2:20). Mainitun tekstin nojalla jumalallistaminen voidaan ilmeisesti määrittää nyt Jumalan sisään tulemisena, joka on korkein Jumalan kaltaisuuden muoto. Pyhitetty Antinius Suuri sanoo: "Tämä Jumalan sisään astuminen taikka elämä Jumalassa onkin kilvoittelua töiden päätarkoituksena ja täydellisuuden huippuna". ³⁾

1) V.N.Losskij, mainittu teos, s.65.

2) P.Minin, Muinaiskristillisen mystiikan pääsuunnat, BV 1911, no 12, s.823-824.

3)

Armon saaminen ihmiselle koko täyteydessään tulee tapahtumaan vasta tulevassa elämässä yleisen ylösnousemuksen jälkeen. Mutta jo nytkin maanpäällisen elämän olosuhteissa Herra armollaan kirkastaa inhimillisen luonnon, valmistaen sen iankaikkista elämää varten. Vapahta on antanut kirkolle kaikki objektiiviset edellytykset, kaikki keinot tähän päämäärään pääsemistä varten. Ja meidän puoleltamme täytyy vain käyttää subjektiivista ponnistelua, koska pelastus "tapahtuu sinegriumissa, Jumalan ja ihmisen yhteistyössä".¹⁾

Rovasti V.Stoikov

1) V.N.Losskij, Mystinen jumaluusoppi, Jumaluusopillisia töitä (1972), s.102.

Bangkokin konferenssin analyysi ja lausunnot siitä ortodoksiselta näkökannalta katsottuna

Pelastus, jonka suoritti Herramme Jeesus Kristus ja joka toteutetaan ihmiskunnan historiassa Pyhän Hengen armollisesta vaikutuksesta, muodostaa horjumattoman elämän, ja jokaisen kristityn sekä koko Kristuksen Kirkon toiminnan perustan. Oppi pelastuksesta muodostaa kaiken olemuksen ja on koko kristillisen julistuksen keskuksena, ja siksi tämän totuuden säilyttäminen ja tunnustaminen puhtaudessa ja koskemattomuudessa on kaikkien kristittyjen pyhä velvollisuus. Jokaisessa yrityksessä valaista pelastuskysymystä Jumalan avaaman pelastuksen totuuden olemuksen tulee ilmetä aivan selvästi, ilman mitään epämääräisyyttä tai kaksimielisyyttä uskollisuudessa Jumalan sanaan ja muuttumattomaan Kirkon Perinteeseen tarkastellaanpa sitä missä tahansa aspektissa ja mitä tahansa sen puolia alleviivataankin tämän ja muun ajan olosuhteiden mukaisesti. Jokaiselle aikakaudelle pelastuksen probleema on ollut kaikkein ajankohtaisin. "Miten pelastua tänään?" - tämä kysymys muodosti ja muodostaa henkilökohtaisen ja kirkollisen uskonnollisuuden ytimen, ja vastauksen siihen antamaan on kutsuttu jokainen itsensä kristilliseksi lukeva teologinen järjestelmä.

Metodologien näkökannalta probleemaavoidaan ratkaista ehkäpä helposti: on välttämätöntä suhtauttaa Evankeliumin sosiologiset periaatteet mykyisen maailman olosuhteisiin, joissa kristitty asuu. Kuitenkin siirryttäessä teoriasta käy-

täntöön kysymys vaikeutuu ja muodostuu ilmeistä erilaisuutta kristittyjen selityksissä Uuden Testamentin pelastusta koskevasta opetuksesta. Voittaa tämä vaikeus, näkökannaltamme, on mahdollista vain vastaamalla Vanhan Apostolisen Kirkon soteriologiseen käsitykseen, jonka periaatteet ovat peräisin Itse Herraltamme Jeesukselta Kristukselta. Tämän tien seuraamiseen kehoittaa meitä Raamatun sanat: "Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti" (Hebr. 13:8) ja apostoli Johannes Teologin kehoitus: "Kuka ikinä menee edemmäksi eikä pysy Kristuksen opissa, hänellä ei ole Jumalaa; joka siinä opissa pysyy hänellä on sekä Isä että Poika" (2Joh. 1:9). Siitä me olemme oppineet tuntemaan rakkauden, että hän antoi henkensä meidän edestämme; meidänkin tulee antaa henkemme veljienne edestä. (1 Joh. 3:16) Siksi ortodoksinen tajunta ei voi hyväksyä abstraktista spiritualismia, joka ei halua "antaa henkensä veljiensä edestä", ei maailman vaikutteita saanutta kristillistä humanismia, joka katkaisee siteet kirkon traditioon ja joka ylen katsoo henkilökohtaisen pelastuksen aatetta ja siksi "ei noudata Kristuksen oppia".

Luonnollista on, että Bangkokin konferenssi, joka valitsi aiheekseen "Pelastus tänään", kiinnitti Venäjän Ortodoksisen Kirkon teologien tarkan huomion itseensä. Tutkiessaan tämän konferenssin päätösasiakirjoja, he odottivat löytävänsä niistä selvän ja tarpeeksi syvän valaisun pelastuskysymykseen, joka on yleiskristillisen julistuksen keskeinen totuus. Näihin asiakirjoihin tutustumisen jälkeen voidaan hyvin tarkoin sanoa, että Bangkokin konferenssi toi esiin paljon arvokkaita ajatuksia, jotka koskevat pelastuksen toteuttamiskysymystä nykyisen maailman erilaisissa olosuhteissa. Nämä ajatukset oikeutetusti ovat saaneet ansaitun tuomion konferenssin päätösasiakirjoissa. Tällaisiin, positiivisiin kohtiin kuuluvat:

a) Kaikkien yhteiskuntien ja rotujen edustajien täysiarvoisuuden ~~val~~kiinnuttaminen. Kristuksen tunteminen ja kanssakäyminen Hänen kanssaan antaa ihmiselle tunteen hänen täysiarvoisuudestaan ja varmuuden oikeudestaan ihmisarvoisiin ehtoihin, kaikinpuoliseen kehitykseen ja pyrkimykseen täysiarvoiseen elämään; täysiarvoisuus tarkoittaa sitä, että se omaa korkeimman normin Kristuksen "inhimillisyydessä". Täysiarvoisuuden hyviin olosuhteisiin johtavat tunteet aikaansaavat vieraantumisen voittamiseen ihmisten välillä, hedelmälliseen kanssakäymiseen, kokemusten

vaihtamiseen ja työskentelyyn yhteiseen hyvään. Nämä samat ja-
lot tunteet herättävät vastuuntuntoa pahan voittamiseksi maail-
massa, jonka eräänä muotona on rotuerottelu, joka evää ihmisel-
tää välttämättömät kehityksen olosuhteet ja joka alentaa hänen
ihmisarvoaan (Asiakirja no. 39).

b) Vakaumus kristittyjen ja ei kristittyjen mahdollisuudesta
työskennellä humanististen ihanteiden toteuttamiseksi

"Kristityt voivat mielihyvin työskennellä toisten kanssa ih-
misten tarpeiden kohtaamisessa, inhimillisen kärsimyksen pois-
tamisessa, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden luomisessa,
... sekä rauhanpyrkimyksissä" (Kts. "Pelastus tänään, sivu 84)

c) Pelastamisen ymmärtäminen ikäänkuin elämän uudistajan ja
todellisen inhimillisyyden ilmentymisenä

"Koska paha vaikuttaa sekä yksilön elämässä että riistävissä
yhteiskunnallisissa rakenteissa, jotka orjuuttavat ihmiskun-
taa, myöskin Jumalan vanhurskaus tulee ilmi sekä syntisen van-
hurskauttamisessa että yhteiskunnallisessa ja poliittisessa oi-
keudenmukaisuudessa. Koska syyllisyys on sekä yksilöllistä että
yhteisöllistä, myös Jumalan vapauttava voima muuttaa sekä yk-
silöitä että rakenteet. Meidän on voitettava ajatteluumme kah-
litseva kahtiajako ruumiin ja sielun, yksilön ja yhteiskunnan,
ihmissuvun ja luomakunnan välillä. Sen tähden pidämme taiste-
luita taloudellisen oikeudenmukaisuuden, poliittisen vapauden
ja kulttuurin uudistuksen saavuttamiseksi aineksina siinä koko-
naisessa maailman vapauttamisessa, johon Jumalan lähetys täh-
tää." (Kts. "Pelastus tänään" sivu 91).

d) Käsitys pelastuksen erilaisten aspektien liittämällä

Kristus pelastaa meidät synneistämme, yksilöllisistä ja yhtei-
söllisistä, jotta me olisimme Jumalan asian toteuttamisen saat-
tajia ja nopeuttajia maailmassa. Jos me tunnustamme, että meistä
on tullut Kristuksessa uusi ihmiskunta, niin meidän on työsken-
neltävä todella inhimillisten elämän olosuhteiden luomiseksi
maailmaamme, jotta emme kadottaisi omaa pelastustamme". (Asia-
kirja "Pelastus tänään ja Indokiina")

Kuitenkin lopullisissa asiakirjoissa on ortodoksiselta näkökan-
nalta katsottuna epäilyttäviä näkökantoja, jotka kaipaavat avointa
keskustelua ja tarkistusta. Ennen kaikkea saa varuillaan se olo-

suhde, että päätösasiakirjoissa ei löytynyt sijaa erittäin tärkeälle osoitukselle pelastuksen lopullisesta päämäärästä, t.s. iankaikkisesta elämästä Jumalassa; puuttuu muistutus siveellisestä parannuksesta ja täydellistymisestä, uskonnollisen pelastuksen välttämättömästä ehdosta. Asiakirjassa no. 40 (kts. "Pelastus tänään" s. 91) tosin, tehdään maininta, että "meidän tarkennettu huomiomme sosiaalisiin, taloudellisiin ja poliittisiin julistuksen puoliin ei suinkaan merkitse henkilökohtaisen ja iankaikkisen pelastuksen aspektien kieltämistä, mutta kuitenkin ^{on} erittäin vaikeata vapautua käsityksestä, että vastaavassa poikkeamassa yksioikoiseen pelastusopin ymmärtämisessä piilee vaara sulattaa todella kristillinen elementti rannattomassa uskonnottomassa humanismissa.

"Pelastusta ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta tutkivan toisen komission keskustelujen teologiset johtopäätökset samoin vaikenivat pääasiallisesta "vertikaalisesta" ulottuvuudesta, joka sanoisi, että pelastus tapahtuu yksilön siveellisessä täydellistymisessä, yksilön, joka on kutsuttu taistelemaan syntiä vastaan itsessään ja ympärillään olemuksen täyteyden saavuttamiseksi niin maallisissa kuin iankaikkisissakin olosuhteissa. I. Komission asiakirjassa "Keitä me pelastetut ja pelastettavat olemme?", on myöskin ajatuksia, joita on vaikea hyväksyä. Näin ollen asiakirjan tekijät huudahtavat: "Me ylistämme Sinua, Jumala, Pyhä Henki ... Sinun luomiskärsimysten ylentämisen tähden" R.2.

Eksegeesi on jokseenkin uskallettu. Raamatussa ei puhuta mitään muuttumisesta " ihmisten tai luomakunnan kaikenlaisten kärsimysten arvosta sanomattomin huokauksin ottamatta huomioon näiden kärsimysten siveellistä arvoa.

Dialogimme (elävien uskontojen ihmisten kanssa) on oltava avoin ja vapaa ... Mikä koskee, varauksettomasti, sovittamattomia erilaaisuuksia, niin meidän on muistettava Herramme lupaus siitä, että "Mutta kun Hän tulee, Totuuden Henki, johdattaa hän teidät kaikkeen totuuteen" (Joh. 16:13), (7. kohta)

Mutta onko nämä Evankeliumin sanat sanottu dialogista ei kristittyjen kanssa? Ja tarkoittavatko ne Pyhän Hengen vaikutusta ei kristittyjä kohtaan? Tai tarkoittavatko ne Kristuksen opin ymmärtämisen täyttymistä Hänen seuraajiensa taholta tällaisen

dialogin kautta? Tämä ei ole ainoastaan kiistanalaista, vaan todennäköistä, on ristiriidassa Ortodoksisen Kirkon koko eksegeettisten perinteiden kanssa.

"Herra, opeta meitä sydämen ja järjen vaikenemiselle, jotta me voisimme kuunnella meissä vallitsevan Pyhän Hengen liikkeitä ja tuntea syvyydet, jotka ovat Jumala. R lo

"Syvyydet, jotka ovat Jumala" - ilmaisu, joka muodostaa P. Tillichin väitteet hänen "Perustusten järkkymisissä: "Jumala ei ole projektio "ulkopuolella" ... vaan meidän olemuksemme perusta. Tämän loputtoman ja mittaamattoman syvyyden ja kaiken olemisen perustan nimi on Jumala. Nimenomaan tätä syvyyttä tarkoittaa sana Jumala ... Jos te tiedätte, että Jumala tarkoittaa syvyyttä, te tiedätte Hänestä paljon. Siinä tapauksessa te ette voi nimittää itseänne ateistiksi tai ei uskovaksi. Koska te ette voi sanoa tai ajatella: Elämällä ei ole syvyyttä! Elämä on vähäpätöistä ... Se, joka tietää syvyydestä, tietää myös Jumalasta". (lainaus P. Tillichin mainitusta teoksesta Djh: Robinsonin "Rehellisesti Jumalan edessä" -kirjoituksen venäjänkielisen käännöksen mukaan).

- Nämä P. Tillichin ajatukset, ehkä ovat paikallaan apologetiikan rajoissa, mutta dogmaattisella alalla muistuttavat enemmän "uskonnottomasta kristillisyydestä", jotka ideat on niin korkealle arvostanut piispa Robinson Woolwichin, eivät voi olla herättämättä hämmennystä. Luultavaa on, että niitä pitäisi välttää jopa "meditaatioissa", joissa julkisesti lausutaan kristittyjen piirissä.

"Pelastus tänään ja Indokiina" -asiakirjassa yleisesti ottaen oikea ajatus katkeamattomasta yhteydestä henkilökohtaisen pelastuksen ja kristityn vastuunalaiseen yhteiskunnalliseen palvelun välillä omaa aivan selvän tendenssin käsityksen sekaantumiselle. Siinä on sanottu seuraavaa: "Työskenneltäessä ihmisten vapauttamiseksi sorron ja riiston alta, me pelolla ja vavistuksella suoritamme pelastustamme, jonka Kristus on tuonut". Helposti voi muodostua käsitys, että asiakirjan tekijän mielestä "työ ihmisten vapauttamiseksi sorrosta ja riistosta" on koko tärkeydessään kristitylle nimenomaan sen laajuudessaan, "pelolla

ja vavistuksella suoritettava pelastus", josta puhutaan lähetykskirjeessä Filipp. (2, 12)

Mikä taas koskee mainintaa siitä, että "Kristus pelastaa meidät synneistämme, henkilökohtaisilta ja yhteisöllisiltä, niin tämä epäilemättä on totuus, ollessaan kokonaan vailla mainintaa sitkeän sisäisen syntiä vastaan suunnatun taistelun välttämättömyydestä, voidaan ymmärtää jopa hyvinkin yksipuolisesti - merkityksessä, joka edistää huolimattoman henkilökohtaisen pelastuksen asian suhtautumista väärässä varmuudessa sen itse tosiasiain, jonka täyden hyvinvoinnin Bangkokin konferenssin joissakin keskusteluissa pelastuksesta, voidaan huomata pyrkimys selittää pelastus irrallaan alkukirkollisesta traditiosta. Tämä pyrkimys jatkuvassa kehityksessä voi johtaa pelastuksen Raamattullisen perustan kadottamiseen, pelastuksen todellisen olemuksen vaihtamiseen nykyisen ihmiskunnan mielenkiintoa vastaavaksi, joka joskus ei vie pitemmälle kuin maallisen hyvinvoinnin löytämiseen.

Tendenssi perusteettoman laajasti selittää pelastusta köyhdyttää samanaikaisesti tätä ~~että~~, koska tämän kysymyksen käsittely toimeenpannaan vain horisontaalisessa ulottuvuudessaan ilman halukkuutta syventää sitä nykyajan ihmisen uskonnollisella kokemuksella. Melkein poikkeuksellinen "horisontalismin" alleviivaaminen pelastusasiassa voi aiheuttaa olettamuksia, että joittenkin kristittyjen keskuudessa syntyy julistuksen suhteen taipumus väärään häveliäisyyteen, joka pakottaa vaikenemaan kristillisyyden itse olemuksesta syystä, että pelätään syytöksiä konservatismista ja jälkeenjääneisyydestä. Etsimättä muistuvat mieleen suuren pakanain apostolin sanat : "Sillä minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima, itsekullekin uskovalle pelastukseksi (Room. 1:16).

"Ihmistenko suosiota minä nyt etsin vai Jumalan? Tai ihmisillekö pyydän olla mieliksi? Jos minä vielä tahtoisin olla ihmisille mieliksi, en olisi Kristuksen palvelija? (Galat. 1:10)

Vuoden 1974 helmikuussa Pyhin Moskovan ja koko Venäjän Patriarkka Pimen sai Kirkkojen Maailmanneuvoston sihteeristöstä M.M.Thomasilta kirjeen, jossa esitettiin kiitos meidän Synodin kirjelmästä, joka oli lähetetty Kirkkojen Maailmanneuvoston keskus-

komitealle v. 1973 kesällä. Tässä kirjeessä on tällaisetkin sanat: "KMN on Kirkkojen veljeskunta, ja se osoittautuu tarkoitustaan vastaavaksi vain siinä tapauksessa, että meillä on rohkeutta avautua toistemme edessä. Joskus KMN:ää nimitetään "molemmipuolisen parantumisen veljeskunnaksi". Me ortodoksit haluaisimme, että nimenomaan tässä hengessä otettaisiin vastaan meidän kriittiset huomautuksemme, joihin aiheen ovat antaneet eräät Bangkokin konferenssin kannanotot.

Vaikka pidimme velvollisuutenamme tuoda esiin sen, että pelastuksen ymmärtämisen yksipuolisuus kohtuuttomaa "horisontalismin" hengessä todistaa siitä vaarasta, että jotkut kristityt voivat kadottaa yhteyden kirkon elävään traditioon ja idealistiseen innoitukseen sekä siitä vaarasta, että annetaan etusija sekularisoiduille tulkinnoille niin tästä huolimatta tätä muistuttamista ei saa pitää syytöksenä vaan veljellisen varoituksen ilmaisuksi.

Haluaisimme toivoa, että ei se selitysten yksipuolisuus, joka meidän kannaltamme oli vallalla Bangkokin keskusteluissa, se kehittyisi tulevaisuudessa, vaan että se "Keskinäisen parantumisen Veljeskunnan" myötävaikutuksella menestyksellisesti voitetaan.